

SITUATION

S T H L M

#227

JULI 2016
ÅRGÅNG 21

PRIS: 50 kronor
SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

NIKEISHA
ANDERSSON

**STYGN FÖR
FANTOMEN**

BAKGÅRD STHLM
LUGN BAKOM FASADERNA

**FRAMÅT FÖR
FOOD BIKES**

KONST AV INGENTING

"Frågorna berättar om vem jag är och mitt förhållande till ämnet, historien eller människan jag talar med."

TOM ALANDH

MWUANA NINA HEMMINGSSON LITTLE CHILDREN CARL TIBERG KVINNLIGA REGISSÖRER ZELDA

De vuxna krigar, barnen flyr. Var **#orädd** med oss.

Alla barn har rätt till en trygg barndom. Men de barn som tvingas fly lever i ständig rädsla. Vi vuxna kan inte fly vårt ansvar. Visa att du står upp för barnens rättigheter. Var **#orädd** med oss för alla barns rätt att vara just det. Orädda.

Visa att du är **#orädd på reddabarnen.se/oradd**

VAR VERKSAMHET KONTROLLERAS AV SVENSK INSAMLINGSKONTROLL. VÅRT 90-KONTO GARANTERAR ATT DINA PENGAR ANVÄNDS SÅ EFFEKTIVT OCH BRA SOM MÖJLIGT.

Rädda Barnen

HENRIC LINDSTEN

18 "GENOM ÅREN ÄR DET KAFFELÄNGDEN SOM ÖPPNAT MÅNGA DÖRRAR. DU KAN INTE ANA HUR MÅNGA KAFFELÄNGDER JAG KÖPT I MITT LIV"

Journalisten Tom Alandh avslöjar knepet bakom fler än 100 hyllade dokumentärfilmer på SVT.

JONAS ERIKSSON

34 "DEN KALLAS VIVO, DET BETYDER LEVANDE PÅ PORTUGISISKA"

Gabriel Silveira om sin nystartade Food Bike i Drakenbergsparken på Södermalm.

ANNELI HILTONEN

28 "DET ÄR 320 KOSTYMER TILL 36 PERSONER"

Ateljéchef Åsa Kalzén styr stygnen i kostymerna till musikalen *Phantom of the Opera* som har premiär 14 september.

12 Nikeisha Andersson

"N Andersson är en kortfilmsbiograf. Det var så jag började och det finns ingen sån plattform för det formatet."

14 Bakgård Sthlm

Innanför husen har de boende skapat sina egna, avskilda platser med grönska, sol, skugga, japanska lönnar och tomma fiskdammar.

32 Konst av Ingenting

På fem stora kanvasdukar skapar konstnären Maja Braun en berättelse om Ingenting som ska räcka lika länge som husen.

56 Svepet

Nina Hemmingsson och Gunnar har en brevväxling ihop, Linus Lutti har sagt upp sig och redaktionen tipsar om läsning och lyssning för semestern.

7 Robin Nyström

"Då började jag att tugga i Bromsten tillsammans med mina boys, Dida och Manso"

8 Gata fram och tillbaka

Någon undviker att kliva på en A-brunn och ett bestick faller till marken på Sturehofs uteservering.

10 Situation Waldersten

11 Krönika: Maria Hagström

Inte plats på Instagram.

40 Krönika: Ulf Stolt

Rörelser i juli.

42 Min plats i stan

Leila Kuittinen gillar att det är mycket folk på Drottninggatan.

45 Ur minnet

Stig Beckman satt uppe i en av almarna 12 maj 1971.

55 Korsord

64 Brillant

Mor och son Falkarp gör stadens godaste glass på Kungsholmen.

66 På hörnet

Wollmar Yxkullsgatan/Swedenborgsgatan

DAVID SHANGBONE

Tom Alandh, bakgårdar och egna biografer

Det var en man på en byggfirma som i samband med renoveringen av en lokal på Kungsholmen berättade för en vän till mig att "en av stans finaste bakgårdar ligger på den där gatan". Och sedan hade han pekat bort mot Svarvargatan på Kungsholmen.

Så reporter Gerd Eriksson fick uppdraget att kolla upp om han hade rätt. Och att sedan leta upp några ytterligare bakgårdar och uträna om det fanns förutsättningar att göra ett reportage om bakgårdar i stan.

Det gjorde det. Läs om soltimmar, statyer, höns och japanska lönnar i reportaget på sidan 14.

Somliga försöker se ut som om de väntar på världen. Andra som om

världen har fått vänta länge nog på dem. Nikeisha Andersson lutade sin kickbike mot smalbenet och såg ut lite som en blandning av båda påståendena. Aktuell med både långfilmsdebut och egen kortfilmsbiograf i ett hotell på Hötorget. Möt henne på sidan 12.

I FEM TRAPPHUS i området Ingenting i Solna hänger det sedan början av juni stora kanvasmålningar gjorda av konstnären Maja Braun. Motiven är personer, platser och händelser i området och de är målade med femtio lager färg för att hålla lika länge som husen. I 110 år. En av dem på bilderna är Arvid Tydén. Läs mer om Maja Braun, motiven och honom på sidan 32.

Food Bikes är ett tämligen nytt fenomen i stan. De börjar synas mer och mer, men det är lite svårt att få tillstånd och kunna få snurr på verksamheten. Läs på sidan 34 om tre pionjärer som trasslat sig igenom byråkratin, lagat sitt käk och sedan trampat i väg med sin Food Bike för att sälja det på en gata eller i en park nära dig.

TOM ALANDH HAR jag känt sedan han började följa Pia Sjögren, som under många år sålde Situation Sthlm bland annat på Karlaplan där de båda träffades första gången, vilket nu resulterat i tre dokumentärfilmer, den senaste 2011. Den 25 augusti går hans nya film *Balder* – om en samlingslokal

för psykiskt funktionshindrade på Norrtullsgatan – i SVT 1.

Robin Nyström kallar sig Mwuana och går på autotune, godaste glassen i stan finns på Fryst på Kungsholmen och Nina Hemmingsson har en brevvän som heter Gunnar som hon gjort en bok med.

Så där ja. Då var det sommar. Bläddra sakta vidare så räcker den längre. Kanske hela semestern.

Ulf Stolt
chefredaktör
& ansvarig utgivare
ulf@situationsthlm.se

Situationist "De korta intervjuerna och tankarna från säljarna är en skön och nyttig kontrast till alla barn-, mat- och gymbilder i flödet"

Karl Andersson och Petter Nylind

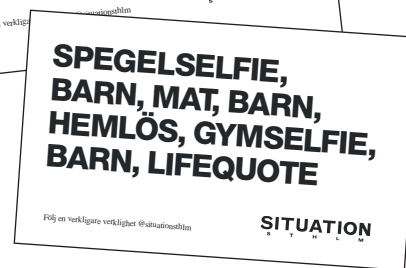
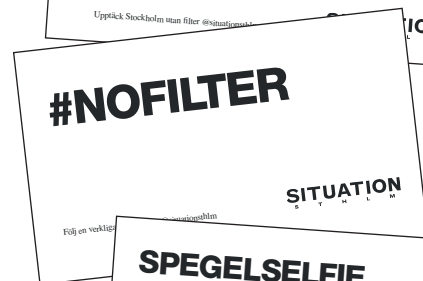
GÖR: Jobbar som AD och Copywriter på reklambyrån Volt.

"VI HAR HAFT äran att få göra kampanjer åt Situation Sthlm sen i oktober förra året, och hoppas få fortsätta göra det.

Personligen känns det både viktigt och skönt att ha en kund som Situation Sthlm att jobba pro-bono med vid sidan om det dagliga krånget.

Det har också varit jätkligt nyttigt att sätta sig in ordentligt i hur tidningen och den sociala verksamheten funkar, hur säljarnas olika bakgrund ser ut och vad de tycker behöver göras bättre. Inte minst de senaste åren har ju gatubilden i Stockholm förändrats en hel del, vilket förstås påverkar både deras tillvaro och försäljningen av tidningen. Det är ju lätt att som vanlig medelklassen i Stockholm missa att se hela staden, och alla som bor här.

Så vårt mål är helt enkelt att hela tiden försöka påminna folk om att tidningen finns, varför den finns och var och hur du kan köpa den. Det senaste vi gjort finns nog bland annat i det här numret, där vi vill uppmärksamma folk på Situation Sthlms fantastiska Instagramkonto @situationsthlm. De korta intervjuerna och tankarna från säljarna är en skön och nyttig kontrast till alla barn-, mat- och gymbilder i flödet. Så om du inte gör det redan, följ dem!"

REDAKTION

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Ulif Stolt
ulf@situationsthlm.se
08-545 95390

Reporter

Maria Hagström
maria@situationsthlm.se

Art Director

Johan Olsson

Webbredaktör

David Bogerius

Redaktionsråd

David Bogerius, Gerd Eriksson,
Alexandra Sundqvist

Korrektur

Helena Gunnarsson

Medverkande skribenter

Henrik Emilson

Medverkande fotografer och illustratörer

Jonas Eriksson, Anneli Hildonen,
Henric Lindsten, Magnus Sandberg,
Jesper Waldersten

För osignerat material svarar redaktionen. Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material.

Hemsida

www.situationsthlm.se

E-post

red@situationsthlm.se

Tryck

V-Tab 2015

Räckvidd

131 000 läsare
(Orvesto konsument 2016:1)

Upplaga

27 200 ex/mån (TS helår)
ISSN: 1400-4437

LEDNING & ADMINISTRATION

VD
Pia Stolt
pia@situationsthlm.se
08-545 95387

Styrelse

Hans Larsson (ordförande), Ulif Stolt,
Rainbow Sweden

Ekonomi

Lilian Dahlqvist
lilian@situationsthlm.se
08-545 95386

Adress

Timmermangatan 38
118 55 Stockholm

Tel

08-545 95391

Fax

08-668 79 09

Organisationsnummer

55 66 49-1071

Plusgiro/Bankgiro

pg. 25 59 89-6
bg. 5774-9327

SOCIAL VERKSAMHET

Verksamhetsansvarig
Jenny Lindroth
jenny@situationsthlm.se
08-545 95388

Samordnare

Ingmari Olofsson
ingmari@situationsthlm.se
08-545 95381

Jonas Svensson

jonas@situationsthlm.se
08-545 95381

Telefonnummer distribution

08-545 95381

Öppettider

Måndag till fredag kl. 8-15
Lördag kl. 10-14

Plusgiro/Bankgiro

pg. 28 19 18-3
bg. 5357-3259

Organisationsnummer

80 24 11-1497

ANNONSERING & PRENUMERATION

Herman Sundgren
herman@situationsthlm.se
08-545 95394

Catharina Persson

catharina.persson@mediakraft.se
tel. 070-421 02 80

Robert Wallner

robert.wallner@mediakraft.se
tel. 070-992 53 43

Privatprenumeration

12 nummer kostar 660 kronor

E-post
situationsthlm@pressdata.se

I huvudet på läsarna

"Undvik klyschorna. Le inte hela tiden. Lid inte hela tiden"

Henrik Ibsen är norsk

I senaste numret skriver Henrik Emilson i sin recension av filmen *Dottern* att Henrik Ibsen är dansk. Världsberömd – ja. Dansk – aldrig.

Jag har alltid gillat Situation Sthlm, tycker ni skriver bra om viktiga saker. Nu blev jag tyvärr mycket upprörd. Det hör till allmänbildningen att Ibsen kommer från Norge. Hoppas ni informerar Emilson och läsarna om detta.

CHARLOTTE GLASER MUNCH

SVAR: Du har naturligtvis helt rätt – både gällande att Henrik Ibsen är norrman, samt att det tillhör allmänbildningen att känna till det.

Dock ska ingen skugga falla på skribent Henrik Emilson – tillägget vid redigeringen rörande Ibsens nationalitet är mitt, så ansvaret för det intellektuella felskär som råkade få Henrik Ibsen att hamna i Danmark är ingen annans än mitt.

ULF STOLT, CHEFRED OCH
ANSV. UTG. SITUATION STHLM.

Odlingar i stan

Hoppas att jag kommer rätt nu, men visst skrev ni ett reportage för några år sedan om odlingar på Järvafältet, om människor som hade som små koloniträdgårdar där och odlade grönsaker och nyttoväxter och sånt? Eller har jag läst om detta i en annan tidning?

WIVECA ANDERSSON

SVAR: Jag tror att du menar det reportage vi skrev i augustinumret 2011, #168, som handlade om just det. Det finns inga fysiska exemplar kvar av det numret att köpa och vårt webbarkiv när tyvärr inte riktigt så långt tillbaka. Vill du bara ha texten att läsa kan jag

ÅSA LILJEDAHL

maila den till dig. Kul att du minns gamla reportage vi skrivit.

ULF STOLT, CHEFRED OCH
ANSV. UTG. SITUATION STHLM.

Kungen var bara sex år

Karl X Gustaf dog i februari 1660 och han efterträddes på tronen av sin son Karl XI född 1655. Som sexåring var han knappast så brådmogen att han ville hålla koll på vad som skrevs och trycktes.

GUNNAR UNGER

SVAR: Exakt hur det formellt gick till i verkställandet av själva beslutet och hur länge den kansliordningen eventuellt förberetts – jag förmodar att Karl IX stab fick ta ett ganska rundhänt ansvar för det mesta rörande kungahuset vid den tiden på grund av regentens låga ålder – vet jag ju naturligtvis inte.

Men både i litteratur och av företrädare för Kungliga biblioteket skapades samlingarna just för att kungen skulle hålla koll på vad som skrevs och trycktes i landet vid tiden, inte med avsikten att bevara dem för framtiden.

Trevligt med en både intresserad, kunnig och noggrann läsare.

ULF STOLT, CHEFRED OCH
ANSV. UTG. SITUATION STHLM.

Marias krönika inspirerar

Läser Situation Sthlm och dricker hett kaffe. Åker tåg. Åker hem.

Solen värmer upp mina tankar och gör dem flytande, flexibla och jävligt realistiska. Ibland är hemresa en känslomässig paradox. Undvik klyschorna. Le inte hela tiden.

Lid inte hela tiden. Formulera dina egna ord. Lev. Bara lev.

Det finns mycket kvar att kämpa för.

Tillsammans kan vi se till så att det fortfarande går att bada i en fin insjö. Att du kan ta en promenad i skogen. Eller kanske bara plocka några goda blåbär.

Vi kan se till att bin inte dör ut på grund av farliga bekämpningsmedel. Vi kan se till att det finns fisk kvar i haven. Vi kan minska koldioxidutsläppen. Och vi kan se till att flera hundra år gamla naturskogar inte huggs ned på bara några dagar.

Och ju fler vi blir desto större skillnad kan vi göra. Då kan vi få politiker att förstå att det är dags för en förändring. Vi kan säga ifrån och visa på konkreta lösningar. Vi kan sätta press på företag. Och vi kan göra det lättare för dig att välja varor i butiken som är bra både för dig och naturen.

Vill du vara med?

Sms:a medlem till 72 900 eller gå in på naturskyddsforeningen.se/medlem
Ett medlemskap kostar 24 kr/mån.

Bilden är tagen i Padjelanta som hotades av vattenkraftsutbyggnad men som blev nationalpark 1962, ett förslag som Naturskyddsföreningen la fram 1957.

Naturskyddsföreningen

Skriv till I huvudet på läsarna

Situation Sthlm, Timmermansgatan 38, 118 55 Stockholm. Fax: 08-668 79 09. Mejl: red@situationsthlm.se. Skriv namn och postadress (om du har någon). Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insänt material.

HUVUDSTAN

Tre pooler i stan

BADJÄVLAR Är du sugen på att bada i pool i sommar utan att betala ett öre i inträde så finns Älvsjöbadet, Hägerstensbadet och Nytorpsbadet. Och det går lätt att ta sig med sl-kortet till alla tre baden. De erbjuder vuxen- och barnbassänger samt stora gräsytor runt poolerna för picknick och lek. Utbudet varierar baden emellan, men det finns fotbollsmål, volleybollnät, boulebanor, pingisbord, grillar och glasskiosk, så klart – allt som behövs för en skön sommardag.

– Här kan det vara tre badande en mulen dag till flera tusen när solen skiner. Och det är en härlig blandning av alla åldrar, säger Lena Hiram, anläggningschef på anrika Älvsjöbadet som öppnade redan 1938. Det två andra baden är något yngre och har funnits sedan 1961. Påpekas bör att inget av baden är uppvärmt. Det är väder och vind som avgör vattentemperaturen.

GERD ERIKSSON

CCO PUBLIC DOMAIN

Tystnade i stan

HÖRSEL I *Guide till tystnaden i Stockholm* har miljöförvaltningen i ett stort projekt lokaliserat 65 platser i stans närhet där det finns både grönska, tystnad och en möjlighet att bara vara. Kyrkhamn i Vällingby, Judarskogen i Åkeshov och Sätterskogen vid Mälaren är av några av dem.

– Vi mår bra av att vara i rofylld natur och behöver de gröna ytorna i stan för att gå ner i varv och för att hämta ny energi, säger tystnadskonsult Ulf Bohman.

Han säger också att vi stadsbor får mindre tystnad än de som bor i övre Norrland eftersom stadens ljud nästan alltid är närvarande i bakgrunden.

I *Guide till tystnaden i Stockholm* finns alla platser ordentligt beskrivna med en bullerkarta och med sina fördelar. Där finns också tips på olika promenadstråk i närheten liksom tips på hur man varvar ner. Läs mer på www.stockholm.se/guidetilltystnaden.

GERD ERIKSSON

"Om man har en väldigt ordrik och babblig första vers så kanske man ser till att vara mindre ordrik i prechorus och i chorus. Allt handlar om balans, vad som bäst tar fram själva melodin".

Polarprisvinnaren Max Martin förklarar under sin Master class i samtal med journalisten Jan Gradvall hur han tänker när han komponerar. Han berättar också att han tyckte om att han under samtalet lovats att få vara "svårt nördig".

Makt på Stockholm Pride

STOLTTHET Det är artonde gången för Pridefestivalen och årets tema är makt. Makt i samhället, makt i sängkammaren och makt inom HBTO-gemenskapen. Det blir också extra fokus på det som heter Pride City, alltså evenemang som anordnas utanför Pridefestivalens egna arenor.

– Det kan vara en regnbågs-gudstjänst i en kyrka eller ett seminarium

på Armémuseum. Vi vill att hela Stockholm ska vara en enda stor Pridefestival med många olika arrangemang runt HBTO-frågor, säger Christian Valtersson, ordförande i Stockholm Pride.

Kommer det som hände i Orlando avspeglas på något sätt?

– Naturligtvis kommer jag att säga nåt om det som hände i mitt tal. Och jag är säker på att det också kommer uppmärksammas av ekipagen i paraden. Ekot från Stockholm Pride ska höras till Orlando.

GERD ERIKSSON

Gå mot tåget

PROMENAD Nu finns kartan där det går att se hur lång tid det tar att gå mellan varje tunnelbanestation.

Gå till routesnorth.com och få reda på att det tar 21 minuter att promenera mellan Masmo och Fittja.

ULF STOLT

Ingen vaktar Trädgården

UPPSIKT I sommar har klubben Trädgården bytt ut halva vaktstyrkan mot servicevärdar. Tanken är att de ska ge besökarna bättre service och information. Det kan handla om allt ifrån att visa var toaletterna ligger till att vara en människa att prata med om någon betar sig illa.

– Hit är alla människor välkomna, men inte alla beteenden. Och eftersom det finns ett avstånd mellan uniformerade ordningsvakter och besökare, eller kanske en förutfattad mening, så väljer vi att jobba med servicevärdar. Det ger ett mer mångfacetterat bemötande, säger Jakob Gradin på Trädgården.

Trädgården har mellan 3 000 och 4 000 besökare under en dag, vad har ni fått för respons hittills?

– Besökarna verkar nöjda och dessutom har avståndet mellan ordningsvakter och servicevärdar också minskat, säger Jakob Gradin.

GERD ERIKSSON

ROBIN NYSTRÖM PÅ AUTOTUNE

"Det har alltid varit viktigt för mig att leka med rytmer, flow och melodier"

ROBIN NYSTRÖM KALLAR sig för Mwuana. Andra kallar honom "Kungen av svensk autotunerap". Efter en hyllad ep-trilogi och priset för Årets hiphop på Manifestgalan 2016 är förväntningarna stora på höstens debutalbum. Nysläppta singeln 'Yeah Right' har inte gjort dem mindre.

– Det är något i stil med 'yeah right, jag håller med', och samtidigt 'yeah right, jag misstror dig'. Det är många som ifrågasatt mig under åren, 'vem fan tror du att du är'. Det här är en vänlig paketering av ett svar, säger 27-årige Mwuana.

Hans sound har beskrivits som "någonstans mellan vakenhet och sömn". Han började göra musik i 13-årsåldern med bland andra Michel Dida, som hade en hit med "Huru Mej Bae" förra året.

– Då började jag att tugga i Bromsten tillsammans med mina boys, Dida och Manso. Det finns många som rappar, men det är inte alla som har behovet att göra låtar. Vi drevs av att leta efter sounds och skapa en helhet. Det har alltid varit viktigt för mig att leka med rytmer, flow och melodier, säger Mwuana.

Hans publik har vuxit i takt med låtsläpp som "Natural Born Killers", "Toppen" och "Ensam", men trots framgångarna kan han fortfarande känna sig som "den där lilla svennekillen från Bromsten som vill bevisa något".

– Det är väl det som är paradoxen jag brottas med, komplexiteten som ligger i mig och möglar.

Mwuana – vars namn betyder ungefär "pojkspoling" på swahili-slang – verkar behärska den svåra balansen mellan hårt och mjukt fullt ut men nöjer sig inte med det. Drömmen är att driva ett fullt kreativt maskineri som bland annat konstnär.

– Nu är det fortfarande väldigt mycket ge och ta i mitt skapande, men jag vill bli mer självständig. Styra allt fullt ut. Bli en urban Salvador Dali.

DAVID BOGERIUS

Stureplan 11.42-12.27

.....

Två tonårstjejer sitter och röker vid Carlssons lykta, budbilar på lastplatsen, någon undviker att kliva på en A-brunn och ett bestick faller i marken på Sturehofs uteservering. Det rör på sig på Stureplan.

TEXT **ULF STOLT** FOTO **MAGNUS SANDBERG**

TVÅ LEDIGA BORD på Sturehofs uteservering. En servitris dukar upp det ena av borden medan hovmästaren står bredvid henne med menyer under armen och ett sällskap på tre personer bakom sig, en kvinna och två män.

Ett bud med ett stort vitt kuvert släpps ut genom den gröna dörren till SEB-kontoret.

Inslaget i svart plast står vad som ser ut att vara byggmaterial på två lastpallar vid sidan av cigarrbutiken, en man i svarta kläder står genomsvettig och tycks leta efter någonting i den ena lastpallen.

Snabbt överslag i procent: shorts/långbyxor 16-84.

På den stora ljusskylten på fasaden mot Stureplan vevas reklam för ett visst bilmärkes nya modell med tålig regelbundenhet.

Små lila blommor i de båda urnorna vid ingången till Sturegallerian. Och från Sturegatan kommer två män gående i likadana kortärmade ljusblå skjortor, den ene av dem har en kamera runt halsen. När den röda dubbeldäckade turistbussen passerar dem visslar några från övre däck, han utan kamera vänder sig om och vinkar tillbaka.

DET BEFINNER SIG nio personer, tre kvinnor och sex män, i den elipsformade skuggan under Svampen. Fem

av dem är upptagna med sina telefoner, två talar i dem, tre brukar dem för andra sysslor. De fyra andra står och tittar, med varierande grad av nyfikenhet, antingen upp mot Kungsgatan eller bortåt Birger Jarlsgatan.

En kvinna vid ett av borden på den runda uteserveringen mitt på:

– Svartpeppar i kvarn, har ni det?

Två tonårstjejer på bänken runt Carlsson lykta tänder var sin cigarett. Mannen i vit tröja och shorts intill dem flyttar sig en bit ifrån och vänder dem ryggen då vinden för röken hans väg.

Tre buddilar från tre olika företag parkerade på lastzonerna runtomkring.

En kvinna i blå klänning parkerar sin cykel i cykelstället vid Birger Jarlsgatan. Hon ställer ner sin väska på marken, låser framhjulet i en stång, tar av cykelhjälmen och lägger den i cykelkorgen. Sedan går hon med snabba steg mot Sturegallerian, ingången närmast Hedengrens bokhandel.

TVÅ PAPPOR MED var sin barnvagn, citymodeller – den ena en joggingvagn med lite mer snabb lutning, den andre en hopfällbar sittvagn med små hjul, rak stång och litet cirkelformat handtag – kommer över övergångsstället från Kungsgatan. Precis när de passerar mig tappas en napp ur

en av vagnarna. De stannar. Och den ena pappa frågar den andre: "Fick du i gång AppleTV-grejen sen", medan han utan att se på barnet ger tillbaka nappen.

Båda bänkarna vända upp mot Kungsgatan blir tomma samtidigt. En man i blå kavaj och en väska på axeln undviker att trampa på locket till en A-brunn. Linje 1 mot Stora Essingen plockar upp vid hållplatsen på Sturegatan medan en röd bil med släp från ett glasmästeri hänger på tutan på grund av en utsvängande moped.

En äldre man i grå jacka klickar sin e-cigg. På Sturehofs uteservering faller att bestick i marken. ☹

LÅT INTE
BLI ALLT.
LÅT ALLT
BLI!

MARIA HAGSTRÖM

INTE PLATS PÅ INSTAGRAM

Mitt liv enligt Instagram: Fest med kompisar, maskerad, resa till exotiskt land, gnistrande vackert vinterlandskap, cirkus och gala, resa till exotiskt land, springlopp, båttur på midsommar, gnistrande vackert vinterlandskap, en orm runt halsen, dans på gatan, festival och resa till exotiskt land.

Det är ju inte ljug, det är bara långt ifrån hela sanningen. Men en av tre ljuger på sociala medier, enligt en studie. Och 39 procent av dem känner att pressen över att ha ett intressant liv är väldigt stor och att deras liv känns trista i jämförelse med andras. Nästan hälften känner sig avundsjuka när de ser vänners positiva statusuppdateringar.

DET FINNS DAGAR som inte platsar på sociala medier. Deppdagar eller bara sådana dagar då vi inte reser till ett annat land, sådana där dagar som livet består av mest:

Vaknar. Snoozar. Snoozar igen. Snoozar igen. Kliver upp och kliver i välanvända tofflor. Sköljer ansiktet med kallt vatten. Sköljer med kallt

vatten igen. Kollar i spegeln. Kallt vatten i ansiktet igen.

Brygger kaffe, kokar ägg. Kollar på klockan för att se vilken tid äggen började koka. Sminkar mig. Glömmer bort tiden då äggen började koka. Gulan blir för torr. Men kaffet blir bra.

DET BLÅSER MOTVIND OCH MIN SADEL ÄR LITE FÖR LÅG. BORDE HÖJA DEN. MEN UTSIKTEN ÄR FIN.

Läser tidningen och blir lite arg av en artikel. Funderar på att lägga ut länken till den på Facebook för att kanske kunna påverka folk och för att visa att jag bryr mig. Men det här är ju inte en sådan dag, det här är en av alla de dagar mellan sådana dagar. Och jag tänker att jag kanske ändå inte är helt säker på att jag tycker som jag tycker om ämnet i artikeln och då tänker jag att folk kanske skulle tycka något om mig

på grund av att jag tycker som jag tycker om något som jag inte ens är säker på vad jag tycker om.

Cyklar upp på Skanstullsbron. Det blåser motvind och min sadel är lite för låg. Borde höja den. Men utsikten är fin, skulle den också vara i Instagram-format. Borde nog pumpa däcken.

Stoppar ner fingret i maten för att känna om det är varmt. Det är den, jag bränner mig. Slickar av fingret, undrar när jag tvättade händerna. Men lasagnen är god.

Äter, bläddrar i en tidning, en kollega tipsar om en ny restaurang som jag måste testa, en annan dag. Blir mätt. Diskmaskinen är full. Jag diskar för hand. Det är lättare än att tömma hela maskinen. Ingen såg ändå att jag såg att den var klar.

SITTER VID DATORN och utanför fönstret passerar folk som de flesta också har just en av sina mellandagar. Jag cyklar hem. Pumpar inte däcken. Tar en springtur och ser en hare längs vägen. Ser också andra som springer på sina mellandagar. Tittar på en bra serie i soffan, lägger mig, läser lite, kollar Instagram och Facebook. Folks barn är alltid söta, snälla och glada. Jag klickar i att jag är intresserad av flera event, som jag eventuellt möjligen går på. Somnar efter en helt okej dag. Men hur många likes skulle jag få på den dagen? Hur många likes ger det verkliga livet? Det som inte får plats på Instagram. 📍

**VÄLPLANERAT BOLÅN
I GENOMGÅENDE BRA SKICK.**

Flytta till oss och bli en av Sveriges nöjdaste bolånekunder.

För andra året i rad har vi fått utmärkelsen "Sveriges nöjdaste bolånekunder" i Svenskt Kvalitetsindex undersökning. Vid flytt av bundna bolån så kan din nuvarande bank ta ut ränteskillnadsersättning.

SBAB!
från dröm till hem

Nikeisha Andersson driver produktionsbolaget NAF som gör musikvideos och reklamfilmer. Senare i sommar ska hon regissera sin långfilmsdebut *Para knas*. Och snart invigs kortfilmsbiografen N. Andersson i ett hotell på Hötorget. TEXT HENRIK EMILSON FOTO ANNELI HILDONEN

DOKUMENTERAD

Nikeisha Andersson berättar att hon vet exakt vid vilket tillfälle hon förstod att hon ville göra film. Hon har till och med en tatuering synlig på vänster handled som minne av dagen.

– Jag var nio år och ville dö och kollade på TV. Så hände nåt roligt på TV:n och jag började skratta och då tänkte jag 'om den här lilla plåtburken kan få mig må så här bra, så vill jag också kunna göra det-samma för dem som mår lika dåligt som jag', och så bestämde jag mig för att göra film, förklarar hon och visar tatueringen, en symbol ur tv-serien *Förhäxad*.

Som tioåring började hon ladda ner musikvideos från Kazaa och när hon var elva år hängde hon hos sin mormor och morfar började hon även klippa om tv-program till musikvideos av sina favoritlåtar.

– Men min morfar blev sur för alla vide-os gjorde datorn segare. Varje dag när han kom hem från jobbet raderade han allting. Jag blev därför tvungen att lära mig klippa klart en video innan han kom hem. Det är därför jag klipper så snabbt i dag.

2005 började hon även att lägga upp sina verk på YouTube och fick snabbt tusentals klick. Hon beskriver det som ett beroende och att hon hela tiden ville öka tittarsiffran.

NÄR ARTISTEN SHAKIRA uppmanade till flash mobs i välgörenhetssyfte ville Nikeisha Andersson och en kompis göra ett likadant event i Stockholm. Till slut kom 700 personer till Plattan och dansade till "Waka Waka". Hon var 16 år då, filmade allt och klippte ihop det till en film. I samma veva tog Sony Music kontakt med henne då de blivit intresserade av eventet och henne. Men det skulle dröja innan det tog fart helt och hållet.

– Jag tog en time out, jag hade bytt gymnasium och sluta på mitt jobb som jag avskydde. Jag läste in mig i lägenheten i två veckor och läste fett mycket självbiografier – allt från Drew Barrymore till Donald Trump. Jag kom fram till att alla hade ett val, en punkt i livet där de var tvungna att satsa eller inte satsa. Precis som mig hade de inga stora förutsättningar i livet. Jag tänkte "fuck it", jag behöver inte vara född i en rik familj eller ha en kändispappa för att göra film. Nu kör jag bara.

EN BEKANT TILL MIG HADE PARA KNAS OCH SKÄMTADE OCH SA ATT VI SKULLE GÖRA EN LÅNGFILM OM DET.

Strax därefter ringde Sony igen och ville diskutera lön och framtid. Uppdragsgivarna blev fler och när hon var 19 år startade hon firma, produktionsbolaget NAF. Vi spolar förbi ett hundratal musikvideos och reklamfilmer till i dag och långfilmen *Para knas* – slang för ekonomiska svårigheter.

– Det började med att en bekant till mig hade para knas och skämtade och sa att vi skulle göra en långfilm om det. Då sa jag att den ska fan heta "Para knas".

Titeln var alltså given, men vad skulle filmen handla om?

Nikeisha Andersson säger att hon skriver snabbt och har plockat många handlingar och situationer ur sitt eget liv eller "stories hon hört berättas". I filmen följer vi Amida och Sara, två förortstjejer med

en inte alltför fet plånbok, som träffar en 35-årig man på Stureplan som visar dem lyxlivet och de glömmer alla sina problem tills en kväll när deras liv förändras i dramat som uppstår. Film- och musikvideoregissören Jonas Åkerlund är Nikeisha Anderssons mentor och har gett stöd och input i manusarbetet och regibiten.

– Filmen är min tolkning av samhället. Jag vill visa upp det på ett jämförbart sätt. Om jag visar att nån röker weed i förorten, ska det också visas upp att det dras ladd på Stureplan. Ingen är utan skuld bara för att de kommer från en viss plats.

EN GÅNG I tiden arbetade en viss Greta Garbo på PUB vid Hötorget. När PUB-huset byggts om till Haymarket hotell finns det flera blinkningar till henne och filmvärlden, inte minst en biograf döpt N. Andersson.

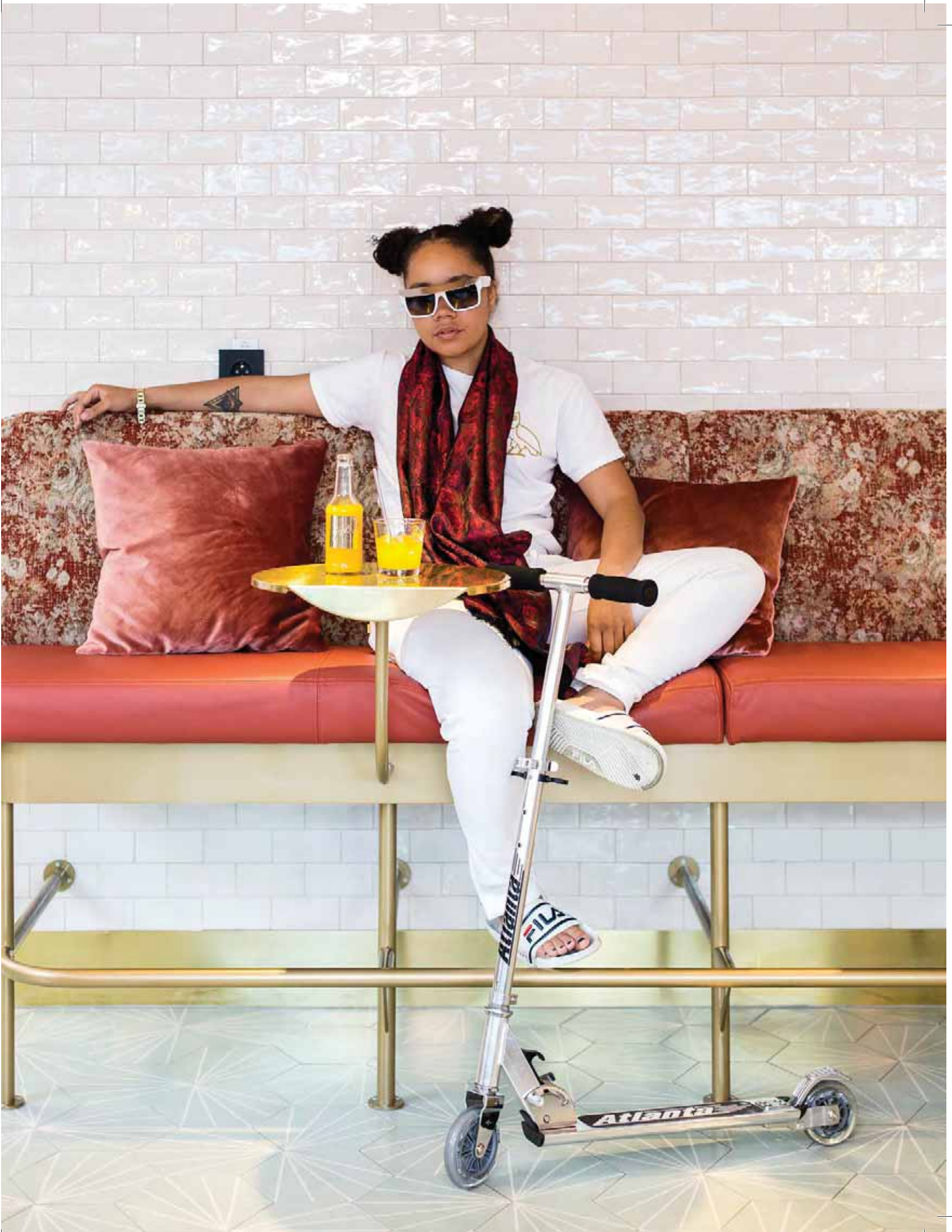
– Det är en kortfilmsbiograf som kommer att visa filmer av olika regissörer. Det var så jag började och det finns ingen sådan plattform för det formatet. Det här hoppas jag blir en ingång för andra regissörer att sen kunna göra längre format. Det ska bli en mötesplats, förklarar hon och säger att hon känner de som driver hotellet eftersom de arrangerat events med filmvisningar ihop förut.

– Det känns fett sjukt – och sjukt kul.

Utöver en installation på Scenkonstmuseet som öppnas nästa år har hon inte tänkt så mycket längre framåt.

– Jag tar det som det kommer. Jag gillar att planera min dag, men inte så mycket längre. Man kan ju dö i morgon. Så jag försöker att leva som om jag skulle dö i morgon. Men, om jag nu inte skulle dö så kanske jag skaffar en lägenhet utomlands längre fram. Eller tar körkort. ☺

NIKEISHA ANDERSSON FÖDD: 1992 GÖR: Regissör, driver produktionsbolaget NAF. BOR: Lägenhet på Södermalm och i Las Vegas **AKTUELL MED:** Inspelningen av långfilmsdebuten *Para knas* som sker i sommar, samt invigningen av kortfilmsbiografen N. Andersson på Scandic Haymarket Hotel vid Hötorget.

BAKGÅRD S

A photograph of a lush garden in Stockholm. In the foreground, there is a pond with a small fountain. Several wooden benches are arranged around the pond. The garden is filled with various plants, including a large tree with green and reddish leaves. In the background, there is a multi-story orange building with a dark roof. The sky is blue with some clouds.

Bakgårdarna i Stockholm har stor betydelse för dem som bor i husen runt omkring. De kan erbjuda lugn, skugga, grönska och en känsla av frid och privat mark. För på andra sidan huset väntar staden. Situation Sthlm har varit på fyra bakgårdar i stan och sett statyer, vridhassel, en rutschkana, höns och en tom guldfiskdamm. TEXT **GERD ERIKSSON** FOTO **MAGNUS SANDBERG**

D STHLM

Svarvargatan på Kungsholmen

Den stora innergården har både fontän, flaggstång och en festplats med flera grillar.

Festplatsen gjorde tv-programmet Roomservice om för tio år sedan.

Borden där går inte att boka i förväg, det är först till kvarn som gäller om man ska ha kalas. Gården är ett extra rum för alla boende, eftersom det är flest ettor och tvåor i fastigheten.

Under sommaren tar de med sig kaffet och tidningen ut på gården om mornarna, på kvällarna tar de dit sina gäster.

På en av papperskorgarna sitter en uppmaning om att inte kasta matrester.

– Vi bor på en av de rättätaste platserna i Sverige. Så är livet i en storstad, säger Elisabeth Almgren, ordförande i brf Färjan.

Det här är innergården till en av Stockholms största bostadsrättsföreningar, med 422 lägenheter. Fastigheten var den mest moderna i sitt slag när den byggdes 1930. I dag är den blåmärkt, vilket är samma kulturhistoriska märkning som slottet har.

Den vita statyn i fontänen heter "Kvinna med blåsfisk". Den ursprungliga statyns

fötter började vittra sönder, så det är en nygjuten kvinna på plats.

Meningen är att det ska spruta vatten ur blåsfiskens mun.

Wollmar Yxkullsgatan på Södermalm

Gården är i olika etage och det finns sittgrupper – både i solen och i skuggan. Och förutom blommor av olika slag odlar de boende här gärna sådant som går att äta – äppelträd, vinbärsbuskar, mullbärsträd, druvor och plommon. Det står krukor och pallkragar med ätbart i varje vå.

– Det finns alltid frukt och bär för den som ska baka. Och chilipeppar och örtekryddor kan den som vill ta så mycket den önskar. Sen har vi en oskriven regel att man inte går och tar tomater som nån annan odlat, säger Lena Israelsson, trädgårdsentusiast och hyresgäst.

På gården finns det också höns. De brukar vara fem stycken, men en duvhök gjorde besök på gården och knep en.

Varje söndag mellan tio och tolv är det städning av hönshuset och fika med hembakt på de egna äggen. På höstarna är det gemensam skördefest av det som odlats på gården.

På sjuttioalet var det här kvarteret rivningshotat. När fastigheterna räddats

bestämde sig hyresgästerna för att ta bort murarna mellan gårdarna så att det blev en enda stor gemensam bakgård.

– Det är rena utopin här, som en by. Det är på gården vi umgås och lär känna varandra, säger Lena Israelsson.

Skeppargatan på Östermalm

Bakgården på Skeppargatan har bara sol 40 minuter om dagen – ändå är det en grön plats. Det är hyresgästen Malin Warkanders verk, hon har kämpat med den hårda lerjorden, lagt dit tonvis med barkmull och sedan gödslat. Växterna hon planterat är sådana som trivs i skugga. Det är stora blad i många variationer av grönt. Störst av alla är parasollbladet.

– Jag fick tjata på värden länge och övertyga honom om att det här med att släppa lös mig på bakgården var en bra idé, säger Malin Warkander.

Dammen var tidigare en bortglömd sandlåda. Nu sitter en keramikgroda där och sprutar vatten ur munnen. Den har haft sällskap av guldfiskar, men efter att fiskmåssarna smaskat i sig dem två år i rad så är det numer fiskfritt i dammen.

En granne i huset bredvid kommer ut på sin balkong och säger att det är rofyllt att höra porlandet från dammen. På kvällen är den upplyst.

Grannarna är glada för den lummiga gröna trädgården, nyligen valde några av dem att döpa sitt barn där.

Gillerbacken i Rågsved

är samsas rhododendron, katsura, ginkgo biloba, bambu, vridhassel och japanska lönnar med svenska tallar tuktade till bollar. Och tecknen på portalen där man går in i trädgården betyder gemenskap och ro.

Japanska trädgården på Gillerbacken i Rågsved var tidigare en trist bakgård. Men en husvärd på Svenska Bostäder som vurdade för det japanska anlade trädgården i mitten av nittio-talet. När han bytte jobb höll bakgården sakta men säkert på att förfalla, tills hyresgästerna reagerade och erbjöd sig att ta hand om skötseln.

Under många år träffades sju hyresgäster varje torsdag för att sköta om trädgården. I dag är de bara tre kvar i skötselteamet och de behöver förstärkning.

– Det är ett stort jobb med att vattna, beskära, rensa ogräs, köra jord och ta bort löv - och vi är inte unga längre. Jag hoppas att fler är sugna på att vara med, säger Eva Haglund.

Och vad vore en japansk trädgård utan

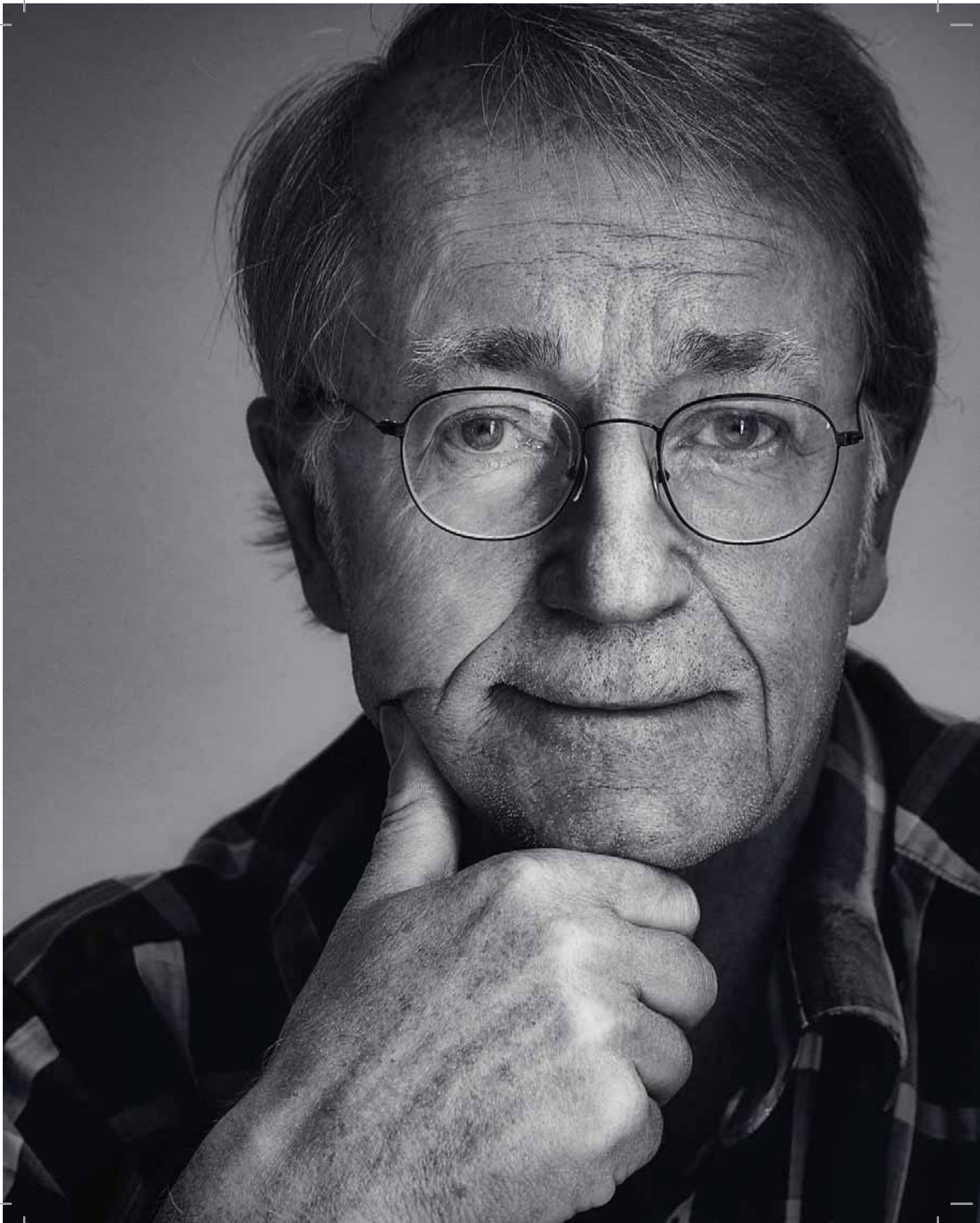
Det finns sittplatser i japanska trädgårdens olika gröna rum.

sina grusgångar. Med hjälp av en specialkratta gör de vågor i gångarna. I källaren i ett av husen finns en kubikmeter grus i reserv.

Från början fanns det ett 20-tal skulpturer i den japanska trädgården, nu är det bara

en kvar. Den finns i mitten och kallas trädgårdens hjärta – det är en glassten innesluten i en rund järnkonstruktion.

Japanska trädgården är vacker även på vintern. 🍁

Journalisten Tom Alandh har en hel vägg fylld av pärmar i sitt arbetsrum på SVT – alla program han gjort har han sparat där. Och fler pärmar väntar på att fyllas. Två planerade filmer är mer personliga och tar sig närmare personen Tom Alandh än vad hans filmer brukar. Själv ser han sig som en hantverkare som saknar alla formella kunskaper för att kallas dokumentärfilmare, med undantaget att han är duktig på att bära tungt. Och sedan är det där med kaffelängderna och tulpanerna.

TEXT **ULF STOLT** FOTO **HENRIC LINDSTEN**

EN HYGGGLIG HANTVERKARE

om Alandh är faktiskt helt tillfreds med att äga en i sammanhanget sällsynt undermålig mobiltelefon.

Det gör nämligen att han kan säga till alla inkommande samtal att han inte hör vad de säger – vilket nästan är alldeles sant – och sedan deklarerar att han ämnar ringa tillbaka när han är åter på rummet i Tv-huset och har tillgång till en tillförlitlig fast lina.

– Det är bra, blir alltid korta samtal.

Ute i korridoren utanför hans arbetsrum finns ett litet telefonrum – stol, lågt bord, dörr att stänga – med en gammaldags fast telefon i klassisk provinsialläkarmodell.

– Här spenderar jag mycket tid, jag gillar att vara här, jag brukar stå ungefär så här.

Sedan ställer han sig lutad med höger axel mot väggen, lur i vänsterhanden och visar hur det "kan se ut om man hittar mig här".

Några steg bort från telefonrummet ute i korridoren ligger Tom Alandhs arbetsrum. Till kvadratmetern förmodligen inte särskilt mycket större än en ganska ordinär svensk fängelsecell, men det lilla avlånga rummet innehåller ett helt journalistiskt yrkesliv som gestaltas med urklipp, vykort, brev, bilder på väggarna, vhs-band, cd-skivor i bokstavsordning och en massa annat som under Tom Alandhs mer än 40-åriga journalistkarriär bedömts som nödvändigt att hålla kvar vid och arkivera på hyllor eller i pärmar, lådor och skåp. Eller bara ha kvar.

Som exempelvis en passbild på en medverkande i en film om Rågsved lutad på en hyllkant.

Eller bilderna på honom själv med några medarbetare och kollegor från olika stadier av karriär. Eller de urklippta och upptejpade

OM ARBETSGLÄDJE

– Jag är väldigt noga med att inte säga att detta är mina filmer, det är våra filmer. Det är verkligen ingen falsk ödmjukhet utan jag är så medveten om att utan Heleen och Kalle – tidigare var det Björn och Karin – så hade det inte blivit några filmer. Det måste man vara helt klar över. Och det är därför tv varit så kul under 46 år, att arbeta tillsammans. Gemenskapen.

– Jag vill gärna ha mitt lilla rum här. Men att sätta sig i teambilen med en fotograf och en ljudtekniker i bilen och dra ut i Sverige en måndagsförmiddag och veta att man kommer tillbaka på fredagseftermiddagen och har med sig ett jävligt bra material hem, det är helt underbart.

Rockystriparna. Eller kassen från Solna Fotocenter. Eller den gamla grå Facitskrivmaskinen. Eller kvällstidningslöpsedeln från när Rufflaren – som han gjort en dokumentärfilm om – skulle stämma SVT efter Tom Alandhs film. Eller kopian på anslags-tavlan ovanför skrivbordet av brevet där han anmäls till Radionämnden "beträffande lymmelaktigt uppträdande mot Sveriges Konung", som det står i rubriken. Tom Alandh sa nämligen du till kungen i samband med en intervju på Gotland under kungens Eriksgata och det tog, exempelvis i kretsar som brevskrivaren Erik Mårtensson tillhörde, vad man brukar benämna som "hus i helvete."

Men allt det där är i dag passerad tablätid och länge sedan.

Dock – i hyllorna står alla pärmarna kvar. Över hundra pärmar – en för varje program Tom Alandh gjort – utmed i princip hela ena långväggen i hans arbetsrum i tre långa prydliga rader: gröna, blå, gula och röda pärmryggar, etiketterna både handskrivna och skrivna på maskin.

Han reser sig upp och tar några steg bort i riktning mot dörren och början av pärmhyllan. Dateringen inleds 1970. Han tar ner den första pärmen och öppnar den.

Varför blev det pärmar?

– Jag vet faktiskt inte varför jag började med det. Men det här är första programmet, *Gäst i ettan*, jag var researcher och då samlade jag det materialet där. Jag kan ta en pärm och öppna den och titta, se att vulkanutbrottet på Hemön på Island 1973 inte filmades av Björn Henriksson utan av en annan fotograf, han bodde i Danmark och där finns hans telefonnummer och min speakertext.

– Egentligen är det ju crazy, men samtidigt är det ju lite tv-historia också, pärmarna börjar 1970. Jag siktar på 50, då tror jag att jag är en av få som jobbat 50 år med television.

På väggen mitt emot finns hyllorna med vhs-kopior av alla de program han gjort som han brukar ta med någon episod av när han är ute och föreläser – "jag är fortfarande en VHS-nisse, det är fortfarande vhs i mitt liv". Men hans klippare Heleen Rebel har sett till att det mesta också finns prydligt kopierat till cd-skivor som ligger samlade i bokstavsordning i lådor på en låg bänk.

Längst fram i en av lådorna står det *Trumpeten som försvann* på registerkortet. Filmen visades förra året i SVT.

– Den är jättekul. 14 minuter. Ibland när

Heleen och jag får en månad över så gör vi nånting som inte tar så lång tid att göra. Då hade jag den här idén om Jan Allan, hans trumpet försvann för 20 år sen. Och vad händer med en stor trumpetare när trumpeten försvinner, försvinner tonen också?

Hur försvann trumpeten?

– Den stals. Han hade ställt väskan utanför Centralstationen och skulle packa ur resten, de skulle ut på turné. När han vände sig om var trumpetboxen borta. Han blev ju alldeles hysterisk. Så han åkte tillbaka till Lidingö för att hitta en trumpet som hade något så när likadan ton. Han kände sig fullständigt stympad – det var ett helvete att heta Jan Allan och vara trumpetare när trumpeten var borta. Och det var det jag tyckte var så jävla kul. Trumpeten är borta, men vart tog soundet vägen, ljudet?

JAG SIKTAR PÅ 50, DÅ TROR JAG ATT JAG ÄR EN AV FÅ SOM JOBBAT 50 ÅR MED TELEVISION.

Hur fick du slag på den storn?

– Jag kände honom lite grand sen Monica Zetterlund-filmen och visste att det en gång var nån som snodde Jan Allans trumpet. Jag hade storn nästans och tänkte att "det här kan vi ju lätt göra" Och det gjorde vi. Vi filmade i en dag, klippte en vecka, sen hade vi den.

– Jan Allan är dessutom flygplansbyggare, han har byggt ett flygplan i sitt hus på

Lidingö, hemma i huset, han är professor i partikelfysik, han är fotograf i Cartier-Bressons klass och han är en av världens mest lyriska trumpetare. Du har allting på 14 minuter.

Han nickar mot en låg hurts under hyllan med vhs-filmer där de orealiserade idéerna för tillfället parkerats. Och berättar att han brukar börja sina föreläsningar med att säga att: "jag är ju ingen dokumentärfilmare, egentligen".

– Jag har inte de formella kunskaperna – jag kan inte filma, inte klippa, jag är jättedålig på att ta ljud, jag kan inte såna tekniska prylar. Jag är jävligt bra på att vara ute och snacka med folk, och bära stativ och utrustning – jag är skitbra på att bära och det är jätteviktigt när man är dokumentärfilmare. Att bära är fan i mig halva jobbet. Sen jobbar vi

ju väldigt traditionellt – det är speakertexter och lite musik, sen berättar vi historien.

TOM ALANDH HAR enligt egen utsago aldrig vunnit ett målfoto på Solvalla.

Men han tycker att han haft en hel del tur i skapandet av sina dokumentärfilmer och reportage. Att han träffat på människor som han snabbt insett kommer fungera bra framför kameran så att den berättelse han ska filma får det liv och den ciceron historien kräver för att nå fram till tittaren.

– Då gäller det att hitta människan. Dels har jag väl lite bollsinnre där – om man ska vara lite kaxig – dels har jag haft en del tur. Och sen har jag kanske en blick för vilka som kan funka, jag insåg att Pia – bara jag talade lite med henne första gången – att hon var jättebra. ►

JAG ÄR SKITBRA PÅ ATT BÄRA OCH DET ÄR JÄTTEVIK- TIGT NÄR MAN ÄR DOKUMENTÄRFIL- MARE. ATT BÄRA ÄR FAN I MIG HALVA JOBDET.

stå emot Rufflaren, och du måste stå emot Pia, Jag får ju inte hålla på och sorgflora Pia och tycka synd om henne. Jag måste ställa frågor: "Sitter du i fängelse igen nu, hajar du inte att det gör din mamma väldigt ledsen, du sviker dina barn". Jag tror att man bibehåller relationen och respekten för varandra om man har det som för mig är utgångspunkten för det som utgör en bra journalist – integritet.

– Det börjar nästan i dig själv, i integriteten, men förhållningssättet är ju hur du förhåller dig till din omgivning, till människor i marginalen som lever ett helt annat liv än vad du gör.

För någonstans ska han möta de han filmar, oavsett hur olika deras livsbetingelser är i jämförelse med hans eget liv i Norra Ängby med ett bra jobb på SVT och det högst frivilliga valet att kunna cykla dit om vädret råkar vara på det viset.

– Jag förklarar ofta varför jag vill göra nåt, hur det ska bli, och människor vet ofta vem jag är och att jag inte är så märkvärdig eller kaxig. Björn Henriksson – min gamla fotograf – sa en gång: "Tom, det märkvärdiga med oss är att vi är så omärkvärdiga".

– Vi är hantverkare nästan i den verklighet som inte finns. Ett hantverkeri.

Och det hantverket utför Tom Alandh fortfarande på det sätt han en gång lärde sig.

– Det allra första jag fick lära mig var att kameran aldrig skulle vara på mig, "du är bara där som en generator". Men frågorna är intressanta så de ska aldrig klippas bort. För frågorna bär och berättar nåt om förhållningssättet och vem jag är och mitt förhållande till ämnet, historien eller människan jag talar med.

– I dokumentärfilm har det blivit så vanligt att man klipper bort alla frågor. Folk ska vara självgående. Det är förfärligt. För hur du frågar berättar ju också en del av historien.

Den Pia som Tom Alandh refererar till i citatet är Pia Sjögren, som under många år sålde Situation Sthlm och som Tom Alandh började berättelsen om med filmen *Det svåra livet* som sändes 2001.

Han har sedan dess fortsatt följa och filma, från tidningsförsäljningsplatsen på Karlaplan via fängelse och behandlingshem och Pia Sjögrens nya, drogfria liv och arbete på Korpberget. Den senaste och tredje filmen om Pia Sjögren, *Leva livet*, visades 2011. Han har sedan dess fortsatt följa och filma henne.

– I mitt fall är tiden den bästa dramaturgen. Det är ju när tiden går och det händer saker med människor, det är ju då det finns anledning att berätta – nån dör, nån blir sjuk, nån blir frisk. I Pias fall är det ju mamman. Det är ju en enorm berättelse om en gammal kvinna. Mamman är helt blind nu. Från att en gång ha målat akvareller så är det ljudböcker som gäller.

Pia Sjögren och hennes mamma sålde nyligen sitt hemman i Skärsätt några mil söder om Sundsvall och Tom Alandh och hans team var med och filmade när de plockade ihop grejerna och flyttade ut.

– Mamman går omkring blind, säger att "där är en tavla". Jag frågar vad det är för tavla. Då beskriver mamman tavlan, och "här är en bordslampa, den är fin så var rädd om den". Hon har gått där så länge och har bildminnet – vi har fantastiska bilder att berätta den historien om Pia och åldrandet och mamman och dottern och sonen.

Han berättar att han – bland annat i fallen Rufflaren, Monica Zetterlund och Cornelis Vreeswijk – söker sig till människor han har en stark nyfikenhet på och vill berätta om.

– Rufflaren, jag delar ju inte hans värderingar, men Rufflaren tycker jag är ett av de bästa program vi gjort, just därför att vi... man får ju inte sabba kontakten. Du måste

ATT BLI JOURNALIST var inte Tom Alandhs förstaval i livet. Han ville bli läkare. Men han hade så usla skolbetyg plus att han gick latinlinjen, vilket var fel linje för att bli läkare men enda linjen han kom in på. Han gick om ett år och var sedan ytterst nära att åka ur skolan.

– Min morsa var inne på att jag skulle bli mässpojke om jag åkte ur skolan, åka runt på båtar – jag skulle ut på sjön när jag var 15 år om jag åkt ur plagget.

– Sen lyckades jag – det här är helt fantastiskt – få b-fråga i matte, fysik och kemi. B-fråga var inte underkänt och på det viset kunde jag komma upp och gå gymnasiet. Hade jag inte fått de där b-frågorna så hade jag åkt ut och blivit mässpojke i stället och då hade jag definitivt inte blivit journalist.

Åren 1969-70 gick han på Journalisthögskolan, en vid tiden starkt politiserad utbildning.

– Det var jävligt kul. Underbart. Där träf-

fade jag några polare som jag fortfarande har kontakt med.

– Det var politiserat men vi stod över det, vi var ganska opolitiska. Vi tyckte det var gott att dricka Perlerosé och spela bowling. Jag blev jättebra bowlare på den tiden faktiskt, jag kunde snitta 160 poäng och hade ibland

OM BOLLJONGLERING

– Det gjordes en film om Vällingby. När Centrum invigdes 1954 stod vi på en scen och jonglerade och jag gjorde en jävla massa tillslag så jag fick vara med och jonglera under Fotbolls-VM 1958 inför en match.

Minns du vilken match?

– Ja det minns jag. VM-finalen. Jag gjorde 450 tillslag, men då innan finalen kanske 40, man var ju skitskraj. Det här var ju timmar innan, som underhållning när människor kom dit och började ta sina platser. Finalen var ju nåt alldeles särskilt. Vi fick stanna kvar och se matchen.

serier på över 200. Jag har inte spelat bowling sen dess.

25 augusti visas Tom Alandhs senaste dokumentärfilm *Balder* på SVT. Filmen handlar om en verksamhet på Norrtullsgatan för människor med en psykisk funktionsnedsättning, som drivits under 20 år. Fotografen Kalle Segerback berättar att de gjorde filmen snabbt, filmade på Balder under några dagar, kompletterade med några intervjuer hemma oss några av gästerna, sedan klippte den på fyra veckor, la speakertext och musik.

Tom Alandh tar fram filmen som gick i våras, *Krokiga vägen till lyckliga gatan*.

– Det här är ett reportage, jag vet inte varför det kallas dokumentärfilm.

Balder är väl egentligen detsamma?

– Ja, *Balder* är också ett reportage. Men *Balder* har en stämning som inte den andra filmen har, i *Balder* berättar inte jag speciellt mycket, den speakertexten är så här lång. ▶

Han mättar en knapp decimeter mellan tummen och pekfingeret.

– Speakertexten i *Krokiga vägen...* är fyra A4. Och anledningen till det är att det är invandrare och flyktingar, de kan inte på samma sätt berätta sin historia. Vi kan inte filma fram och bara bilsätta deras värld och deras verklighet, jag måste vara med och hjälpa till med det. Det kanske gör – just att det är mer speakertext – att den känns mer reportagemässig.

– I *Balder* är speakertexten oerhört enkel: Barbro är bäst på korsord. Det räcker. Våldigt kort så där: "Lars sitter gärna ensam, alla på Balder säger att han kan spela piano men det är omöjligt att få honom att spela på pianot".

– Jag tror att det i tonläget mellan de båda programmen finns en enorm skillnad. Om jag skulle kalla nån av dem lite närmare dokumentärfilm så är det *Balder*.

VI GÅR TRAPPAN ner till klipprummet. Tom Alandh ska visa mig några minuter av råmaterial till en kommande film som han, klipparen Heleen Rebel och fotograf Kalle Segerbäck jobbar med. De tre är sin egen projektgrupp och har sitt eget klipprum.

Det Tom Alandh ska visa mig är de första scenerna ur en kommande film om Oscar och Greta, hans fosterföräldrar i Norra Ängby under några viktiga ungdomsår.

Varför kommer den storyn nu?

– Jag håller ju på att dödsstädar faktiskt. Jag håller på och tittar och jag måste ju göra mig av med grejer. Och i min källare – jag gick in där och tittade – har jag både farsan och morsan som ligger där i lådor. Så hittade jag två stycken Oscar och Greta-lådor. Så jag drog fram dem i påskas och började bläddra i dem. Dels såg jag fantastiskt många foton. Sen var Oscar manisk på att samla på sig, så det finns amorteringsplaner, lånepapper från 1936 där det står att han lånade 9 200 och hade 300 i eget kapital. Sen betalade de 128 kronor i kvartalet och 1967 står det: "Huset betalt". Allt det där finns.

Efter Greta – "som var en lite rund gumba med hatt" – låg det en bunt kärleksbrev till Oscar när han var dragon 1923 i Svea Dragonregemente: "Kära älskade Oscar, vad jag länkar", stavat med k.

INGEN AV DEM VAR VÄL SÄRSKILT LÄMPAD ATT TA HAND OM MIG. DÅ HITTADE DET ETT FOSTERHEM I NORRA ÄNGBY.

– När jag såg breven, jag har inte sett dem förr, så insåg jag att här är det en historia om ett strävsamt gammalt par, om ett hus de byggde som skulle kunna vara folkhemmet – det var ju en folkhemstanke i Egna hem-husen.

– Oscar var ju murare, så han har ju murat i hela Stockholm, från Alströmergatan till Öregrundsgatan. Så en stor del av det Stockholm vi ser i dag, där har Oscar varit med mursleven och byggt. Det här är en jävla bra historia.

Varför var du fosterbarn hos dem en tid?

– Morsan hade en massa... hon var inte psykiskt stark, kan jag säga. Och min pappa var en vivör av Guds nåde, de skilde sig när jag var två år. Och ingen av dem var väl särskilt lämpad att ta hand om mig. Då hittade de ett fosterhem i Norra Ängby, och där tror jag att mitt liv stabiliserades väldigt mycket. De var oerhört harmoniska, lugna, ordentliga. Och där var jag tills jag blev sju år, sen kom jag tillbaka till morsan och levde sen med min morsa när jag växte upp.

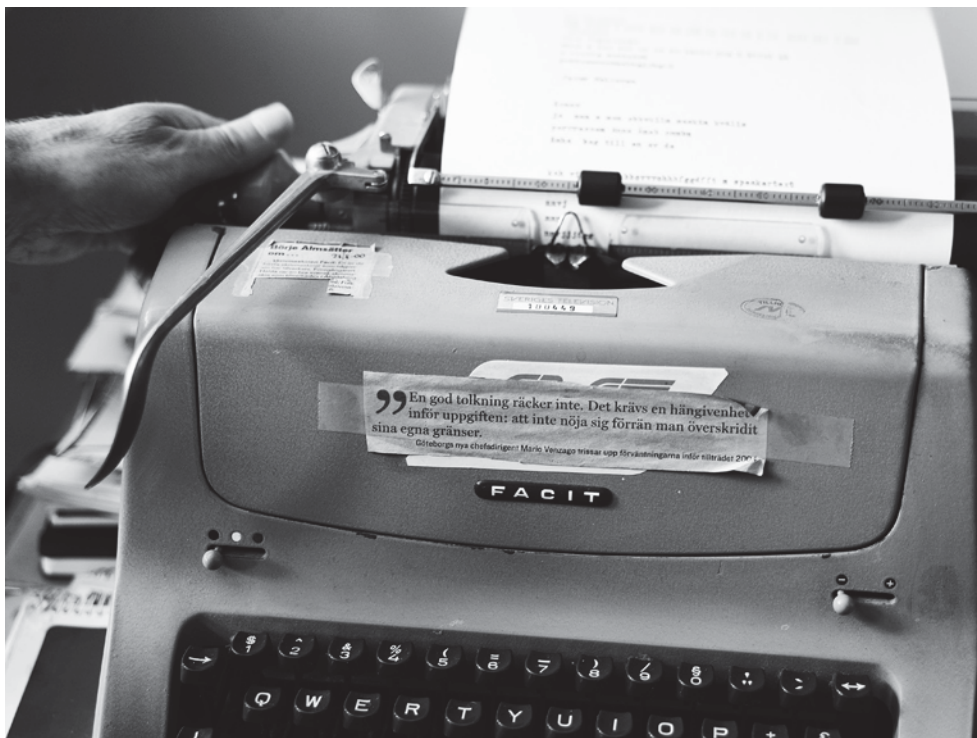
– Jag kom in till stan när jag var sju år, till Parmmätargatan. Oscar och Greta har jag haft kontakt med hela vägen, de har funnits med hela mitt liv, de var oerhört viktiga. Det hade nog inte gått så bra för mig annars. Dessutom så flyttade vi till Vällingby, och Vällingby var ganska tufft på den tiden. Kenta och Stoffe.... Jag kände Stoffes brorsa... så jag fanns med i den verksamheten där, sen kom pingisen, idrotten, Vällingby AIK i fotboll.

En av de saker Tom Alandh vinnlägger sig om är att bibehålla kontakten med de människor han gjort filmer med och om.

– Jag tycker man ska ha det av två skäl. För det första tycker jag att det är anständigt att hålla den kontakten – vad är det som händer med människor man en gång exponerat för en miljonpublik? Det tycker jag hör till anständigheten. Sen kan det ju ske på olika sätt. Liz Öberg, Bosse Högbergs gamla tjej, vi försöker träffas om vi är i Stockholm eller Göteborg.

Men med gamle boxningsvärldsmästaren Ingemar Johanssons fru, Birgit – "vi fick jättebra kontakt hon och jag" – är det lite annorlunda.

– Filmen visades på Redbergslids boxningsklubb i Göteborg, en underbar visning, så kom hon fram till mig efteråt och sa: "Jag har hört att du har kontakt med alla du gjort program med". "Ja", svarade jag. "Måste man

det?" undrade hon. "Nej, det behöver du inte, men vi kan väl skicka ett julkort till varandra?". "Ja, det räcker", sa hon. Så vi har det på den nivån och skickar julkort.

– Och för det andra – det kan ju bli fler program.

Två av de idéer som nu ligger i pipeline för framtiden kryper sig aningen lite närmre personen Tom Alandh och hans liv än vad hans filmer vanligtvis brukar göra.

– 1992 gjorde jag en film om EM i fotboll, *När bollen var rund*, hette den. Och där använde jag mig för första gången av ordet jag. Då hade jag jobbat i nästan 30 år. Och det blev inte speciellt bra för det, det var svårt att förhålla sig till jaget. Sen dess har jag inte gjort det så mycket. Men vid några

tillfällen har det varit nödvändigt.

– Den film vi nu håller på med måste ju till nöds ha lite mer av mitt eget perspektiv, den handlar om mina fosterföräldrar, Oscar och Greta och huset de byggde. Jag kan ju berätta deras historia, men eftersom jag kan berätta den så nära och innerligt då jag själv var med och såg hur de hade det. Och jag var med och sålde huset de byggde. Så där måste jag vara med.

Den andra idén är en film som för tillfället har arbetstiteln *Mammas vykort*.

– Min mor har fått och sparat varenda vykort, säkert 500, jag skickat till henne i hela mitt liv. Då är vi återigen inne på den här personliga grejen. I en låda låg – jag trodde inte mina ögon – varenda vykort

jag skickat till henne från det jag var sju år och var på koloni i Mörtfors: "Hej mamma, jag har inte slagit mig ännu". Till vykort från Grönland eller Ecuador, jag har alltid skickat vykort.

– Så väljer man ut kanske 25-30 vykort, läser litegrann, berättar lite om var jag var då – Ecuador, ursprungsbefolkning, orättvisor – sen "Hej mamma...". Det kan bli skitbra. Alla vykorterna finns bevarade, de är väldigt gulliga.

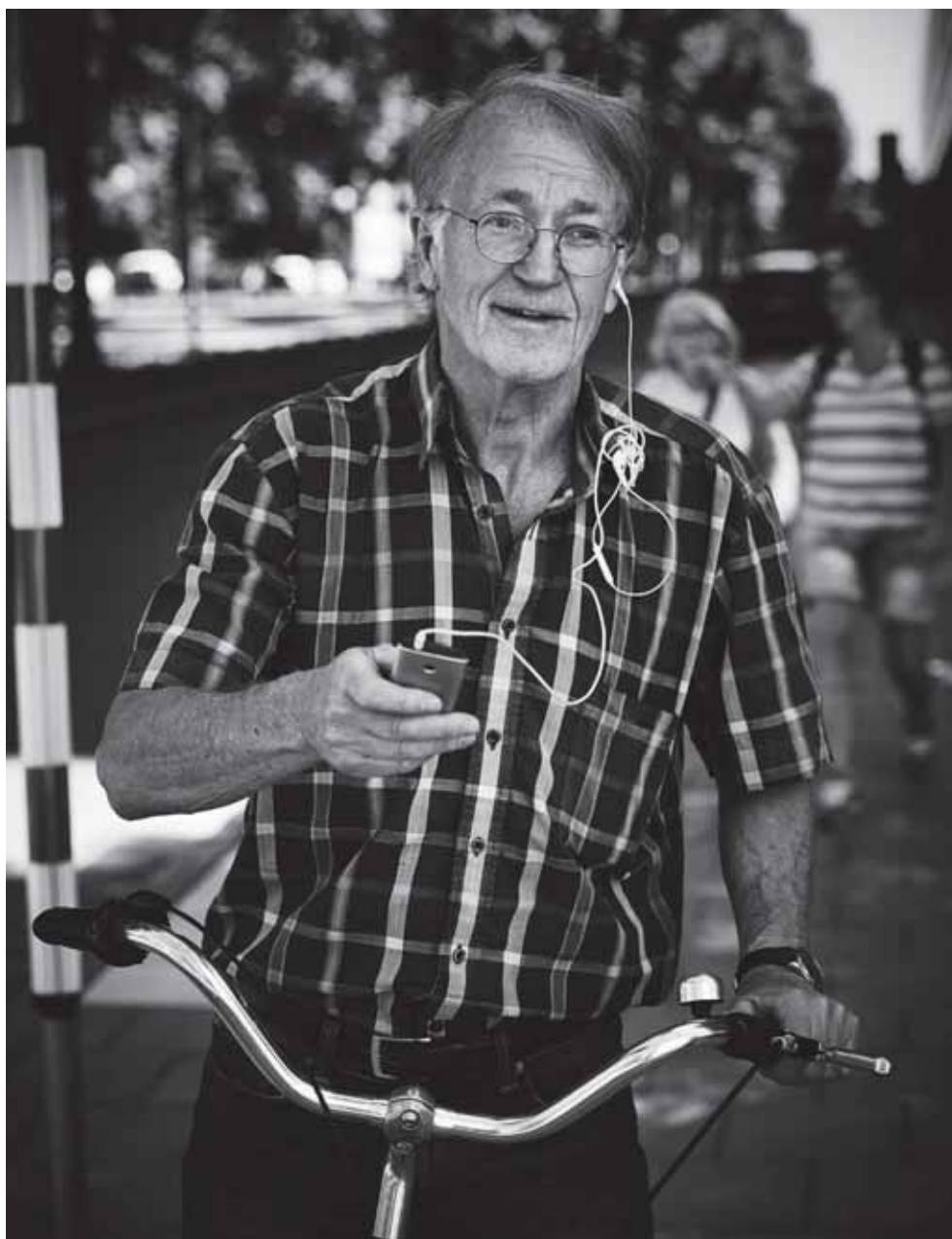
Heleen Rebel klickar fram en sms-konversation de har pågående just nu med tecknaren och författaren Martin Kellerman. Senast jag sprang på Tom Alandh på stan hade de just fått kontakt och skulle ses dagen därpå, men mötet har skjutits fram upprepade gånger.

– "Kom upp till mig klockan tre", skrev han. Och frågade om vi ville ha mjölk i kaffet. Så jag köpte världens största och finaste kaffelängd. Då får vi ett sms: "Det blir lite stressigt, skulle ni kunna komma nästa vecka i stället, nångång vid klockan 17?". "Javisst" svarade vi, "vi lägger längden i frysen". Sen på måndagen hörde vi av oss och frågade vilken dag klockan 17.00 det passade att vi kom. Inget svar. Vi skrev igen: "Om vi ska tina längden vill vi veta vilken dag". Inget svar. Sen har vi skrivit några mess till.

Han utvecklar sin teori om kaffelängdens historiska betydelse för intervjuobjektens medgörlighet.

– Jag tror att genom åren är det kaffelängden som öppnat många dörrar. Det är faktiskt sant. Du kan inte ana hur många kaffelängder jag köpt i mitt liv, det har blivit väldigt många genom åren.

– Sen brukade jag köpa en bukett tulpaner till Annika Östbergs mamma, eller till Pias mamma till exempel. Det är oslagbart att komma hem till nåns mamma med en liten blomma. Kaffelängder och tulpaner är hemligheten. ☺

TOM HARDY ALANDH

FÖDD: 13 juni 1944 i Stockholm.

GÖR: Journalist, dokumentärfilmare. Vid tjänlig väderlek cyklist. Har gjort 450 tillslag när han jonglerat med en boll.

AKTUELL: Med kommande filmen *Balder* som visas i SVT 1 klockan 21.00 25 augusti. Sedan är det planerat minst fyra nya dokumentärfilmer som ska börja, eller just har börjat, spelas in. Samt en del pågående projekt som han hela tiden har ett öga på.

STYGN FÖR P

Flera ton kostymer har skeppats i containers från Asien. Nu hänger de legendariska kostymerna i en syateljé på hemlig adress i Stockholm. Här jobbar skräddare med förberedelserna inför att en av världens största musikalerna ska inta Cirkus – *The Phantom of the Opera*. TEXT MARIA HAGSTRÖM FOTO ANNELI HILDONEN

R FANTOMEN

mfångsrika kostymer hänger i täta gångar. Hannibal-kjolar, balett-kläder och 1700-talsklänningar. Här finns även en klänning med fina pärl- och blomdetaljer som endast ska användas i några få sekunder i föreställningen; när Madame Firmin går ut på scenen, fnyser "greedy" och vänder på klacken. Det är dyra sekunder.

Det är här, i en tillfällig syateljé på en hemlig adress i Stockholm – hemlig på grund av säkerhetsrisken, kostymernas värde och för att inte locka till sig alla hängivna Fantomenfans – som flera ton kostymer finns.

De anlände till Stockholm i mars i flera containers skeppade från Asien där de hade varit på en mångårig turné. Ytterligare ett ton kom från ett lager i Australien.

– Det är väldigt speciellt att jobba med den här föreställningen, den är så volymiös. Det är unikt, säger ateljéchef Åsa Kalzén.

Hon har handplockat ett antal skraddare för projektet. Kostymerna måste fixas till och anpassas efter den svenska ensemblen.

– Det handlar om 320 kostymer till 36 personer. Och en enda kostym består av otroligt många delar. Det kan vara skor, strumpor, underkjol, korsett, liv, handskar, hatt, paraply och smycken. Till vissa kostymer kommer det behövas två påklädare, säger hon och håller fram en mycket tung och massiv klänning.

– Stenarna väger, metalltrådarna väger, det är många lager tyg och inuti finns en kjol med metallskenor för att skapa vidd. Och det här ska vara ett snabb-byte i föreställningen. Det kommer att vara mycket repetition för påklädarna, man måste veta var hyskor och hakar sitter, vad som ska av och på, snabbt!

Det ska göras vid sex föreställningar i veckan under nio månader, från premiären på Cirkus 14 september. Då har det gått 30 år sedan föreställningen sattes upp för första gången i London.

Den klassiska kärlekshistorien mellan Fantomen, spelad av Peter Jöback, och balettdansösen Christine Daaé, spelad av Emmi Christensson, utspelar sig på Paris operahus. I föreställningen sätts delar av tre operaföreställningar upp: *Hannibal*, *Don Juan* och en 1700-talsopera. Plus en nyårsfest som är en maskerad. Och mellan föreställningens "föreställningar" behöver karaktärerna "vanliga" kostymer.

Ateljéchef Åsa Kalzén med en av föreställningens maskeraddräkter, nederdelen av en fisk.

Dessutom ska alla scenarbetare bära enklare kläder från förrförra seklet.

Skaparen bakom designen är den, nu bortgångna teaterdesignern Maria Björnson från Paris.

– Hon hade en egen estetik, det är mycket svarta detaljer som gör att kläderna får ett djup. Precis som det blir av att hon använde mycket lager på lager, exempelvis ett guldigt och ett blommigt tyg, plus en svart spets. Kanske kan man tänka att alla detaljer inte behövs när klänningarna

ska ses på avstånd, men börjar man plocka bort detaljer så blir det inte är samma upplevelse. Det här är inget fusk, det är precis tvärt om. Här jobbar vi med haute couture, men som ska ha samma hållbarhet som snickarkläder. En vanlig haute couture-klänning bärs en eller två gånger, men de här ska bäras i år efter år. Det är arbetskläder, säger Åsa Kalzén.

Hur håller man dem fräscha?

– Med t-shirts under, dessutom har kläderna svettlappar som sitter fast med

HÄR JOBBAR VI MED HAUTE COUTURE, MEN SOM SKA HA SAMMA HÅLLBARHET SOM SNICKARKLÄDER. Åsa Karlzén

Skräddaren Sara Hedin har jobbat sedan i mars med kostymerna.

Fransar av guldtråd måste bytas ut när guldglansen mattats av.

Skräddaren Inge Lise Holmenlund finjusterar en fiskhatt till maskeraden.

Varje detalj är viktig och tygerna är noggrant utvalda.

merna enkelt ska kunna göras om i storlek kräver en del speciallösningar. Det kan vara snörning i sidor eller i ryggen, öglor i kjolar som gör att tyg kan dras upp och många av kostymerna har också inbyggd sömsmån så att de går att sy ut och sy in.

I ett av rummen sitter Marie Molander och syr detaljer för hand och Elsa Molander-Wrethagen gör så kallade "pocket hoops", som sätts under 1700-talsklänningar för att få den tidens typiska skarpt utbuktande höfter. Men på 1700-talet hade "pocket hoops" en annan funktion mer än bara det estetiska. Kvinnorna hade inga handväskor, istället kunde de lägga solfjädern och parfymflaskan i de utbuktande fickorna på höfterna.

I ateljén finns ett rum för tyger, ett rum för att pressa kläder, ett rum för accessoarer och ett skorom med ett halvt ton skor. Skomakare, hattmakare och en patinerare, som färgar och bearbetar tyger, anlitas också.

– Det är inte en rak produktionslinje och man måste ha miljarder bollar i luften samtidigt. Det är lite grand som ett nystan, det är många trådar som måste vävas samman. Och det blir alltid premiär. 🎭

tryckknappar, som lätt kan tas bort och tvättas. Och om vi måste så kan kostymer skickas på kemtvätt.

SAM FLEMING, DEN internationella kostymchefen, är den som bestämmer vad som får ändras på kostymerna. Därför var hon på besök i Sverige i våras. Nu sys kläder om och detaljer byts ut, som till exempel guldfransar som förlorat sin guldighet.

– Det är svårt att få tag på riktig metallguldfrans. Nya fransar är väldigt plastiga.

Men hos Folkers på Mariatorget hittade vi några gamla i hans gömmor, säger Åsa Karlzén.

Skräddaren och tillskäraren Inge Lise Holmenlund har kommit upp från Danmark för att arbeta med projektet. Hon jobbar nu med Fantomens maskeradkostym.

– Den får nya dekorationer och jag har gjort den mer fit, säger hon.

I den asiatiska ensemblen var alla artister relativt jämnlånga, i Sverige är det mer skiftande från kort till lång. Att kosty-

THE PHANTOM OF THE OPERA

Har spelats i 151 städer, 30 länder och översatts till 13 språk.

Mer än 140 miljoner besökare har sett den över hela världen.

Svenska föreställningen har premiär på Cirkus 14 september och spelas till och med våren 2017.

Biljettförsäljningen slog rekord när biljetterna släpptes i november. Efter första veckan hade 80 000 biljetter sålts.

KONST AV INGENTING

Femtio lager färg, nutid och dåtid, kungar, stenbrott, dansbanor och lokala profiler. När ett nytt bostadsområde byggs i Ingenting gestaltar konstnären Maja Braun tiden som gått på fem stora canvasmålningar som förhoppningsvis ska hålla i 110 år. Lika länge som husen.

TEXT DAVID BOGERIUS FOTO MAGNUS SANDBERG

På väggarna i konstnären Maja Brauns ateljé på Östermalm hänger fem stora canvasmålningar. Om några dagar ska de fraktas till bostadsområdet Ingenting i Solna och monteras bakom glasskivor i de nybyggda HSB-husen.

– Jag har vinnlagt mig om att målningarna ska vara så detaljrika som möjligt och målat efter en gammal tradition där man målar lager på lager på lager så att alla färgpigmenten strömmar igenom. De som bor i husen kommer ju att passera målningarna hur många gånger som helst och man räknar med att husen ska stå där i 110 år.

Hon har ägnat de senaste två åren åt uppdraget som hon beskriver som "utmanande" och en "enorm ära". Ett tag trodde hon nästan inte att hon skulle klara av att skiljas från sina akrylmålningar.

– Egentligen skulle de ha levererats i januari i år men när bygget blev fördröjt behövde jag inte lämna dem förrän nu. Och nu känns det mer som "ja, ja men nu får ni åka, ha det så kul i ert liv".

Maja Brauns idé om att berätta Ingenting-området historia i målningarna föll uppenbarligen HSB i smaken i samband med

upphandlingen. Platser som folkparken "Tingsan" – en förkortning av Ingenting-parken – och stenbrottet har förevigats, liksom legender som Blomster-Anna och Stenhuggare Olsson.

Nutid och dåtid kopplas ihop med hjälp av 50 lager färg.

– Jag tänkte att det är nya hus och då kommer det nya människor som inte har några rötter i området. Då kan målningarna skapa ett intresse för bygden.

"Tingsan", som var hela Stockholms folkpark fram till nedläggningen på trettiotalet, har avbildats under kvällens sista dans på en välfylld dansbana. Några av besökarna är redan på väg hem på cykeln genom Ingentingskogen och i förgrunden befinner sig några kaniner.

– Alla fem målningarna har en djurart i centrum och i det här fallet har jag valt kaniner. Det finns ju en kaninmentalitet i folkets park där alla dansar och hänglar och kastar sig ut i buskarna.

På tavlan bredvid sitter flera småfåglar på trädgrenarna ovanför konstnären Johan Tobias Sergel. Han är avbildad vid Ingentingtorpet där han står och betraktar sin ståtliga skulptur av Gustav III, den verkliga statyn återfinns vid Skeppsbrokajen nedanför Slottsbacken.

– Jag är republikan, men Gustav III är ändå "Kungen av Haga" och han var väldigt konstintresserad. Det finns en gata i Ingenting-området som heter Skulptörvägen och då kändes det bra och lämpligt.

OMRÅDETS HISTORIA KOMMER att göra sig påmind på flera sätt än i målningarna.

Längs den östra sidan byggs en ny huvud-

gata, Bolstomtavägen, som har uppkallats efter ett gammalt bynamn och lokalgatorna har fått namn som Tecknarvägen och Formgivarvägen som anknyter till Johan Tobias Sergel, men också Diktavägen och Epistelvägen med tanke på att Carl Michael Bellman bodde i ett hus på Ingentinggården under en period.

– Det byggs överallt runt omkring, men det nya området blir som en liten oas för människorna som flyttar in med en inner-

gård, fina skulpturer, bänkar och planteringar. Jag kommer säkert att åka dit någon gång och titta på mina målningar, men du vet hur det är, då har man börjat med nästa grej och blivit helt besatt av den i stället.

Att HSB utsmyckar sina hus med konst är en tradition lika gammal som företaget. Hyresgästernas Sparkasse- och Byggnadsförening grundades 1923 av Sven Wallander som ska ha sagt att skönhet var god funktion i samma utsträckning som varm-

vatten eller ett bra kök.

Medel för konstnärlig försköning avsätts alltid i nyproduktionsprojekt.

Maja Braun har gjort över 60 utställningar sedan sjuttioalet, bland annat i New York och Mexico City, men nu är det några år sedan hon ställde ut. Innan Ingentingmålningarna gjorde hon utsmyckningar på ett barnsjukhus och en förskola och nästa uppdrag, efter en affisch till Jazzens Museum, blir en internationell tv-serie.

MAJA BRAUN HAR själv ingen anknytning till Ingenting-området och hade knappt varit i Solna innan hon fick uppdraget. Under rekande i form av ett besök på hembygds-museet på Charlottenburgs gård kom hon emellertid att fascineras av en för området väldigt betydelsefull man vid namn Arvid Tydén (1879-1946).

19 år gammal tog Arvid Tydén båten från Kalmar med en dröm om ett annat liv i Stockholm. Han hamnade i Huvudsta i Solna där han försörjde sig som trädgårdsdräng, stenhuggare och lykttändare innan han fick en fast anställning som brevbärare 1910. Vid sidan av ett stort politiskt engagemang som ledamot i kommunalfullmäktige under 20 år närde han ett enormt intresse för sin hembygd.

Som amatörarkeolog hittade han flera fornminnen som nu är fridlysta av Riksantikvarieämbetet.

Maja Braun har målat Arvid Tydén stående på knä, ivrigt sökande efter fornfynd i marken. Hans postcykel är parkerad vid en mäktig ek med en trädkrona där flera ugglor gömmer sig.

– Jag tycker att han var klok som en ugglan. Han var väldigt vetgirig och fascinerande och jag kände att jag fick kontakt med honom på något sätt.

I samband med det symboliska första spadtaget i höstas uttalade sig stadsbyggnadsnämndens ordförande Anders Eken-gren:

– Ingenting kommer att bli ett mycket intressant bostadsområde. Det blir en stadsdel med tydliga stads kvarter, torg, trädplanteringar och butiker i bottenvåningarna. Och det blir nära till allt – service, kommunikationer, grönområden och Stockholms innerstad.

Han nämnde ingenting om områdets intressanta historia, men nu har Maja Braun förevigat den i fem stora konstverk. 📍

INGENTING

Ingenting är ett område mellan Västra Skogen och Solna Centrum som liksom den intilliggande Ingentingskogen fått namnet efter gården Ingenting som tillhörde Karlbergs Slott och byggdes på 1700-talet. Carl Michael Bellman bodde under en tid i en av gårdens två byggnader liksom konstnären Johan Tobias Sergel.

När Tomtebodas postterminal uppfördes i området i början av åttiotalet revs byggnaderna.

Bredvid postterminalen byggs nu ett bostadsområde med cirka 750 lägenheter.

FRAMÅT FÖR FOOD BIKES

För några år sedan var Food Trucks ett nytt inslag i stan. Nu kommer nästa – Food Bikes. Ett antal rullande kök har börjat dyka upp på olika platser i Stockholm. På Norr Mälärstrand hittade vi vegetarisk eko-mat, i Vällingby centrum argentinska empanadas och i Drakenbergsparken syrensaft och wraps med brännässlapesto. Det kan vara början på en Food Bike-kultur, men än så länge är inte tillstånden anpassade efter cyklar. TEXT **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **JONAS ERIKSSON**

Biologisk
Lunch
Haxi Bolo 45 kr
Ludi Bolo
smörgår eller sallad, smörgår, smörgår eller
smörgår, smörgår, smörgår, smörgår
Kaffe, 15 kr, Cavi Deli
Ischokolade 25 kr
Bullar, Brönsml
Ranballs

VegoEkoCykeln

– Jag tycker om att cykla och jag vill skapa ett positivt miljöarbete – här får människor möjlighet att välja miljövänlig mat, säger Cécile Everett som ställt sitt rullande kök intill vattnet vid Norr Mälärstrand.

Men det finns också en annan anledning till att hon startade VegoEkoCykeln.

– Jag har jobbat med administration inom en statlig myndighet, det tog nästan död på mig. Det är viktigt för mig att göra nåt som jag står för. Och det är så skönt att vara utomhus i stället för att sitta framför en dator. Just nu känner jag mig rätt levande faktiskt.

Två-tre gånger i veckan är hon ute med sitt cykelkök, beroende på vädret – ingen köper om det regnar. Men är det kallt vill folk åtminstone ha kaffe, även i januari när hon var ute första gången.

– Det är roligt att träffa alla människor. En dag var det en kille från Situation Sthlm som hjälpte mig att packa ihop och sen sköt han mig och cykeln uppför Västerbron. Den kan nog väga 100 kilo när jag har lastat den tungt.

Den ekologiska, vegetariska maten värmer hon upp på cykelns spritkök som kommer från en båt.

– I dag serverar jag indibabs och mexibabs, många matkulturer blandade. Det är som kebab med kryddig röra, coleslaw, picklad lök, hummus och frön.

VegoEkoCykeln kan hittas på allt från festivaler till stående i Mörby centrum. Den rullar också gärna till kunden, som när Naturskyddsföreningen ville ha 40 mackor i en park.

– Med en cykel kommer jag in i parker och lite var som helst. Jag skulle gärna se att det blir en Food Bike-kultur i Stockholm.

**MED EN CYKEL
KOMMER JAG IN I
PARKER OCH LITE
VAR SOM HELST.
JAG SKULLE
GÄRNA SE ATT DET
BLIR EN FOOD
BIKE-KULTUR I
STOCKHOLM.** Cécile Everett

Cécile Everett vill ge stockholmarna möjlighet att välja miljövänlig mat.

Olika kulturer mixas i vegetariska indi- och mexibabs.

– Vi kallar den Vivo, det betyder levande på portugisiska, säger Gabriel Silveira om sin nystartade Food Bike, som den här söndagen står i Drakenbergsparken på Södermalm.

Mycket av det som serveras kommer från de egna odlingarna på kolonilotten i Bromma. Här finns mackor med rabarberchutney, burkar med sylt gjord av vita vinbär och lavendel, kakor av chiafrön och banan. Här serveras också wraps med rostade grönsaker, bovete, fetaost och en pesto gjord på brännässla och kirskaål. I flaskor finns rosa syrensaft.

– Vi lägger blombladen i hett vatten med sockersirap och citron. Låter den vila en dag, rör sen om ordentligen innan det ställs in i kylan i två dagar, berättar han.

Här är mycket gjort från grunden. Likaså cykeln.

– En vän gjorde den som ett konstprojekt. Jag fick den och satte dit en egengjord låda. Metalldelen som finns överst hittade jag i en container, träet är också återvunnet. Gasolköket är från sextiotalet och köpt på second hand.

Intill cykeln ligger en prickig filt. Där leker hans son Otto och sambo Susannah Rickman som också arbetar med konceptet Vivo. Här kan kunder slå sig ner eller låna en bok. Tanken är att så småningom ordna

REDAN SOM BARN I BRASILIEN VAR JAG INTRESSERAD AV CYKLAR, JAG MÅLADE MIN FÖRSTA CYKEL, TOG ISÄR DELAR OCH BYGGDE IHOP. Gabriel Silveira

event kring cykeln. En yogaklass, en liten spelning, dans eller barnaktiviteter.

Att starta en Food Bike var för Gabriel Silveira att föra samman två passioner: matlagning och cyklar.

– Redan som barn i Brasilien var jag

intresserad av cyklar, jag målade min första cykel, tog isär delar och byggde ihop. Men jag vill också göra nåt intressant i det offentliga rummet – det finns inte mycket som är lite oorganiserat i Stockholm.

Gabriel Silveira vill skapa event kring sin Food Bike.

Mat och dryck är gjord på växter från kolonilotten i Bromma.

Ämpanadas

På tisdagar har torget i Vällingby centrum fått ett nytt matinslag: argentinska empanadas, med det försvenskade namnet "ämpanadas".

– Det är en slags piroger, men med tunnare deg och med mycket och smakrik fyllning, säger Mariana Ling samtidigt som hon serverar en pirog med tillhörande chimichurri-sås till en kund som tycker att det har saknats sydamerikansk mat i Stockholm.

På menyn finns piroger enligt traditionellt argentinskt recept med högrevsfärs, ägg, russin, lök och potatis. Men också vegetariska med spenat, fetaost och mycket citron. Bland annat.

Fem minuters cykelväg bort, i Räcksta, ligger hennes bageri där en kock tillagar pirogerna. När hon sålt slut cyklar hon dit och laddar nya.

– Nu har vi lastat cykeln med 300-400 piroger. Värmskåpet är till en början 90 grader och håller sen värmen bra i två och

DE ÄR EN SLAGS PIROGER, MEN MED TUNNARE DEG OCH MED MYCKET OCH SMAKRIK FYLLNING.

Mariana Ling

en halv timme.

Cykeln har en ramp där skåpet kan rullas in och ut ur lådan. Den har också en stor skiva som fälls upp till ett bord. Idén om en Food Bike kom när hon hade blivit arbetslös efter 25 års arbete med internationellt bistånd. Hon var på besök hos argentinska släktingar i New York och såg en Food Truck som sålde empanadas.

– Min man sa: Varför startar du inte en sån i Sverige? Ja, varför inte. Men till cykel. En Food Truck är inte lika miljövänlig och du tittar nedåt på kunden, jag vill mötas på samma nivå. I framtiden hoppas jag att de som jobbar med mig öppnar eget och kör egna cyklar – franchising. Jag hoppas också att folk tar till sig den argentinska traditionen att köpa hem ett dussin empanadas till helgen. Passar bra till fredagsmyset.

Trafikborgarrådet: Kan stå fritt i en timme

DE FLESTA SITUATION Sthlm pratat med inför reportaget har påpekat att reglerna kring tillstånd gör det svårt för Food Bikes att etablera sig i Stockholm. I Köpenhamn finns exempelvis tillstånd för mobila cykelkök, men i Stockholm måste Food Bikes få ett upplåtelseavtal och ett sådant är endast kopplat till en specifik plats och kräver polistillstånd.

LESELOTTE VAN DER MEUS

Moderaterna i Stockholm vill se över reglerna och har i en motion föreslagit att Food Bikes ska ges samma tillstånd som Food Trucks – ett nyttoparkeringstillstånd som i dag bara utfärdas till fordon med registrerings skyltar. Det kräver inte polis-tillstånd och ger tillstånd för ett visst antal timmar på en plats.

Men enligt Trafikborgarrådet, Daniel

Helldén (mp), är inga ändringar på gång just nu.

– Den bedömning jag gjort än så länge är att det i dag finns möjlighet att bedriva verksamhet. I dag får man stå fritt i en timme, utom vissa undantag i citykärnan, Skanstull, Slussen och Gamla stan. I praktiken innebär det att man kan stå hela tiden bara man flyttar sig varje timme. Jag har inte uppfattat reglerna som ett stort problem, men om det uppfattas som problematiskt skulle det kunna vara intressant att titta närmare på synpunkterna och se om det kan bli mer flexibelt, säger Daniel Helldén.

Skulle du vilja se fler Food Bikes i Stockholm?

– Ja, absolut.

VAR FINNS MATEN?

På Facebook kan du hitta info om var cykelköken dyker upp nästa gång, under: "Vivo Sthlm", "Vegoekocykeln" och "Ämpanadas".

Cykelfabriken: En Food Bike ska vara robust och smidig

SIMON BOULOSSAA PÅ Cykelfabriken på Södermalm är van att ta emot udda beställningar. En av de största cyklar han byggt är Mariana Lings Food Bike – med locket utfällt är den 3,5 meter lång.

– En Food Bike ska vara enkel, robust och stabil. Den ska alltid vara redo att åka ut i stan. Den ska vara smidig och lättinriden, snygg och hygienisk, säger Simon Bouloussaa.

– Ramen och hjulen är gjorda för att kunna lasta tungt. Om kunden efterfrågar att kunna lasta 100 kilo så byggs den för att klara nästan det dubbla. Men det handlar inte bara om hur tungt det går att lasta utan hur tungt man klarar av att cykla. Många lastcyklar är därför elcyklar med växlar till motorn och bakhjulen.

Får du många förfrågningar om Food Bikes?

– Jättemånga. Det har funnits ett intresse i några års tid, men många tycker det är för bökigt med tillstånd och orkar inte. Stockholm stad borde tänka nytt här. Här finns möjlighet för folk att jobba och det skulle kunna bli ett fantastiskt aktivt stadsliv.

Börjar cykeln användas till mer än som ett transportmedel för en person?

– Ja absolut. Jag har gjort cyklar för tre personer, en rullstolscykel, cyklar till förskolor som kan ta tio barn i en låda med säkerhetsbälten. Det är närmast obegränsat vad man kan göra, det är bara att använda fantasin. Jag har gjort en grillcykel också, som jag tror har flyttat till Nice. Tänk om vi skulle ha en sän som kör runt och sprider grillparfym i stan! ☺

Mariana Ling kallar sina fylliga argentinska empanadas för "gourmet finger food". För att de är enkla att äta, men nyttigare och mer mättande än en vanlig varmkorv.

KRÖNIKA

ULF STOLT

RÖRELSER I JULI

Juli. Lång som ett badrocksskärp, ensam som ett övergivet sommarkollobarn.

Jag minns när det fortfarande fanns det som kallades industrisemester, när den stora arbetsgivaren i tätorten nere i provinsen kedjade stängt sina rostiga grindar och la besticken vid tallriken.

Glädjen.

Den flädersyrliga smaken av frihet.

Jag kan fortfarande blunda – det är drygt 40 år sedan – och med skärpedjup och dagar i bilden se lämmeltåget med cyklister som kommer rinnande runt kurvan borta vid kyrkan med dånet av stämpelklockans sista roterande kugghjul alltjämt ljudande i öronen, och vetskapen om 30 ograverade dygn av ledighetens ingenting utlagda som ett parti patiens över soffbordet.

Lördagen efter var mer lagd i bakhåll, sakta packades bilar, takräck monterades, det kunde hända sig att någon kom kånkande på en gummibåt uppför källartrappan. Jag minns att det fanns en obruten stolthet i somliga farsors ryggar när de slog igen bagageluckan och rullade ut genom passagen mellan huskropparna, tog vänster, sedan höger och sedan hakade på motortrafikleden bort från stan.

Bara söndagen återstod nu.

Industrisemestern var en fullständig ridå för det ringa stadsliv som i vanliga fall erbjöds.

Med industrisemestern i juli dog det. Fullständigt. Över natt.

JAG MINNS TOMHETEN, hur man sittandes på en bänk mellan husen kunde se vilka som var borta bara genom sättet på vilket de fällt sina persienner för att inte parkettgolvet skulle solblekas i onödan.

Mer än varannan parkeringsplats låg nu öde och tom.

REINE I BARNENS Ö KUNDE I ALLA FALL HÖRA DET MEKANISKA RASSLET FRÅN TUNNELBANAN.

Cykelställen tycktes glesare.

Och det var någonting med tystnaden som nu firade sig ner mellan trevåningshusen, någonting med hur allting tedde sig tystare och långsammare och liksom inte hade samma anknytning till tiden som tidigare skeenden haft – allt var liksom satt på paus nu och 30 dagar framåt.

Jag kan fortfarande smaka mitt vemod

mot detta, sorgen och olusten över att tillvaron nu liksom lades i ett vadderat kuvert och postades till landet Tristess utan att frankeras.

Reine i *Barnens Ö* kunde i alla fall höra det mekaniska rasslet från tunnelbanan.

Nere i tätortens mer centrala delar stängde många mindre affärer ner under juli månad, flera av dem tycktes tävla med varandra om att ha klunsiga och dödsballa små installationer – fiskespön, badtofflor i en sandhög på fönsterbrädan, solglasögon, en flytväst knäppt runt en flaska snaps – i sina skyltfönster för att manifesteras hur

jävla lediga de nu var. De riktigt lyckosamma företagen skrev inte ens upp vilken dag de öppnade igen efter semestern, de ämnade återkomma tillbaka när plikt och balansräkning så krävde, inte en grillaften tidigare.

Att sitta på en sten och bara höra ljudet av en och annan balkongdörr som öppnades och stängdes kunde kännas som flera

timmar trots att knappt en halv lät på Svensktoppen hunnit passera.

Kvällarna tog aldrig slut. Morgnarna blev aldrig klara. Och dagarna framstod enbart som konturlösa och sega klockslag som i sakta mak hasade sig fram mot augusti.

VI SATT i bilen på väg ut till landet.

Farsan med kromad armbåge, skjortan upprullad, sidorutan nedvevad och semesteren som ett gasmoln någon decimeter ovanför motorhuven, morsan i sätet bredvid, röksugen men väl införstådd med att detta inte är ett av de fordon i vilket man tänder en cigarett under färd. Syrran och jag bak.

Framför oss en lindrig bilkö ut ur tätortens sista rondell mot yttervärlden.

Jag minns att jag fascinerades över hur det på radio – jag tror att det skedde i samband med nyheterna, kanske i anslutning till väderprognosen – informerades om att industrisemes-

terns första våg nu rullade ut och att trafiken på riksvägarna och även vissa andra samhällsfunktioner kunde komma att påverkas av den stundande migrationen.

Jag tänkte på gräshoppor. På folksamlingar på väg in på en allsvensk fotbollsmatch.

En av min mammas äldre bröder bar partiboken som ett husdjur i unikaboxen. För honom var industrisemestern vigvatten kring stämpelkortet.

Farsan var nog mer inne på att komma fram, dra ur tändningsnyckeln och sparka av sig skorna.

Vi rullade genom landskapet. Målet en brädhög på toppen av ett berg. I riktigt unga år ett paradiset, ett *Huckleberry Finn* och *Walden* där stjärnhimlen ibland aldrig tog slut.

Ju mer jag begrep om industrisemestern och vad den innebar, desto längre hoppades jag det skulle ta innan vi kom fram.

Så länge vi bara befann oss i rörelse hade ingenting börjat. 📍

Folktandvården finns till för alla människor i alla åldrar

Hos oss får du inte bara den bästa allmän- och specialisttandvården, eller den bästa medicinska tandvården när du har behov. Du får också förebyggande tandvård. I mer än 75 år har vi hjälpt svenska folket att få en bättre munhälsa.

Folktandvården

Välkommen att läsa mer och boka tid!

www.folktandvardenstockholm.se

SOMMAR-VISNINGAR

VARJE DAG 20 JUNI – 14 AUGUSTI

Stängt 24–25 juni

PRATA POLIS

Barnvisning om polisen kl 12.30

PÅ PATRULL

Dramatiserad familjevisning kl 14

Polismuseet
www.polismuseet.se

Leila Kuittinen tar med oss till försäljningsplatsen på Drottninggatan. Hon gillar att det är mycket folk här och någon stress känner hon inte, hon är härdad. Men ibland längtar hon bort från Stockholm.

BERÄTTAT FÖR **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **MAGNUS SANDBERG**

MIN PLATS

Det här är "place one" när jag säljer tidningen. Jag träffar så mycket trevligt folk. Men mellan klockan tolv och ett, när folk har lunch, då är de för stressade. Jag träffar en del kändisar och politiker också, det är ju inte långt till riksdagen. Lars Leijonborg köpte en tidning av mig häromdagen.

Jag kommer ihåg första gången jag sålde tidningen, för jättelänge sen, då kände jag mig så liten och dum. Min pojkvän hade nyligen dött och jag fick haka på vänner. Den andra gången följde jag med försäljaren Markku. Det var juletid och vi hade julfest på oss. Jag sålde flera tidningar och kände mig stolt.

Förut brukade jag gå till Klaragården (Stadsmissionens dagverksamhet för hemlösa kvinnor, reds anm) som ligger här i närheten, men nu får man inte gå dit om man har en bostad. Förr i tiden var det enda stället

jag kunde gå till när exempelvis karlar hade slagit mig. Mitt trygghetsställe i säkert 25 år. Jag saknar det. Nu går jag i stället till en tjejgrupp som Klara kyrka har på torsdagar.

Jag kommer från Hälsingland, fast är egentligen född i Vasa. Vi kom till Sverige när jag var tre år gammal. Det är mitt första minne: en lång resa över havet. Sen flyttade vi runt mycket, på grund av jobb. Jag gick första klass på tre olika ställen.

Nu har jag bott i Stockholm halva mitt liv. Ibland längtar jag bort. Det börjar riva i själen, men ska jag då riva mer i själen genom att flytta? Jag tror att det handlar om vanan att flytta runt. Jag behöver i alla fall aldrig sakna folk här, haha. Många blir stressade på Drottninggatan, men inte jag. Jag är van och är så härdad av annan skit som jag varit i mitt liv, så det här är en baggis. Jag är så glad över alla människor här, framför allt de som kommer fram och pratar. 📍

Nicholas Fierro och Hussein Mohammed har båda deltagit i pilotprojektet Smarta möten.

Fountain House får hederspris

FOUNTAIN HOUSE i Stockholm har sedan 1980 varit en plats för gemenskap och arbetsrehabilitering för människor med psykisk ohälsa. I klubbhuset jobbar medlemmarna tillsammans med olika arbetsuppgifter utifrån förmåga.

Nu får de en hedersutmärkelse av Centralförbundet för socialt arbete. I motiveringen skriver CSA att Fountain House Stockholm under flera decennier framgångsrikt har verkat för att möta psykisk ohälsa.

– Det är ett erkännande. Vi har varit verksamma i 35 år så det är kul att bli uppmärksammade, säger Gunilla Byström, chef på Fountain House Stockholm.

Fontänhusrörelsen startade 1948 i New York av en grupp patienter som varit intagna för psykisk vård. De kände ett behov av att tillsammans hjälpa och stödja varandra, samt fokusera på det friska hos varandra i motsats till vårdinstitutionernas fokusering på det sjuka.

– På senare år har vi jobbat extra mycket med hjälp till att komma ut i arbete och studier. Förra året var det 13 som började arbeta, sex som gick till praktik och tre till studier, det är bra siffror, säger Gunilla Byström.

I genomsnitt besöker 49 medlemmar klubbhuset per dag och 115 per månad. De driver också Radio Totalnormal och podden: *Vi Måste Våga Podda Om Det*.

MARIA HAGSTRÖM

8423

ton kläder, textil, prylar och möbler skänkte människor till secondhandkedjan Myrorna i fjol.

Det blev ett överskott på 30 miljoner kronor som går till Frälsningsarméns sociala arbete. I Stockholm går pengar bland annat till sociala centret vid Hornstull, skyddade boenden för våldsutsatta kvinnor, stödboende för ungdomar och hjälp till EU-migranter.

MARIA HAGSTRÖM

Smart teknik underlättar för hemlösa

ÖVER 200 MÖTEN om året med olika samhällsaktörer. Så kan det se ut för en hemlös person. Många möten upplevs dessutom som meningslösa och ineffektiva.

– Om man är hemlös och lever med psykisk ohälsa kallas man till oerhört många möten, när samhället vill hjälpa. Det finns ingen chans att komma ihåg alla. I vissa fall faller personer ur systemet för att de inte kommer på möten. Det uppfattas som att de inte är motiverade, säger Stefan Johansson, tillgänglighetsforskare på Kungliga Tekniska Högskolan.

Han jobbar med pilotprojektet Smarta möten som är ett samarbete mellan KTH, Funka, Socialtjänsten Stockholm stad och Riksförbundet för Social och Mental Hälsa.

– Idén är att föra in smart teknik i processen, säger han.

En smart klocka, en digital penna som kan spela in, digital kalender och appar. Hjälpmidlen har testats på Bandhagshemmet som är ett stödboende för hemlösa personer. De flesta som ingick i projektet har neuropsykiatriska diagnoser, till exempel ADHD,

vilket gör att de kan ha svårt med korttidsminnet och att passa tider.

Hussein Mohammed berättar att han främst använt den smarta klockan. Den har bland annat ett larm med vibration som väcker honom på morgonen och den ger påminnelser om möten.

– Innan jag hade klockan hade jag ingen struktur på min vardag. Jag hade jättemånga möten och tider att passa på olika ställen i stan, det var svårt att komma ihåg. Jag skulle träffa psykolog, läkare, sjuksköterska, Arbetsförmedlingen, Aspergercenter, bland annat. Det blev för mycket. Jag orkade inte och slängde in handduken helt. Sen satt jag fast där på ruta noll. Men nu har jag kommit bort från ruta noll. Mötena har minskat ganska rejält i antal och jag har börjat jobba på företaget iPhonereparation vid Fridhemsplan, säger han.

Klockan berättar också när han får ett viktigt mejl.

– Om jag har en viss avsändare som jag behöver hålla särskild koll på så kan jag ställa in så att det dyker upp på klockan om jag får ett mejl därifrån, säger han.

Nicholas Fierro, som också deltar i projektet, har haft mycket

användning av den digitala pennan.

– Den har varit till hjälp när jag pratat med socialen. När jag spelar in tycker jag att jag bemöts med mer respekt. Jag har också använt pennan när jag gått fackliga kurser. Jag spelar in och skriver små rubriker, sen kan jag gå tillbaka och lyssna på exakt rätt ställe. Den hjälper mig att komma ihåg vad som sas.

Det leder till effektivare och mer givande möten och som då också skulle kunna minska i antal.

– Jag kunde känna mig exkluderad i samhället, men med hjälpmedlen är jag mer inkluderad, säger Nicholas Fierro, som 1 juli ska flytta in i en träningslägenhet.

Personalen på Bandhagshemmet upplever att de boende har blivit mer självständiga. De behöver inte samma stöd eller påminnas lika ofta. Personalen hoppas på att projektet blir permanent och tanken är att det ska spridas till verksamheter inom Stockholms stad.

– Det är inte särskilt dyra hjälpmedel och de ökar livskvaliteten. Men det finns ett stort mörkertal som inte blivit erbjudna den här möjligheten, säger Christina Wiklander, biträdande enhetschef på Bandhagshemmet.

Tillgänglighetsexperten Stefan Johansson håller med.

– Det finns många hemlösa människor som har kognitiva svårigheter, ändå förväntas de agera på komplex information utan stöd. Det här måste samhället kunna göra bättre, säger han.

BANDHAGSHEMMET NOMINERAT:

Bandhagshemmet var en av tre finalister till Guldlänken, ett pris som går till offentliga verksamheter som jobbar med nyskapande förändringsarbeten. De är även nominerade till årets digitala projekt, samt årets hållbara projekt vid CEO Awards 2016.

UR MINNET

ALMSTRIDEN

Det har gått 45 år sedan de massiva protesterna mot fällningen av almarna i Kungsträdgården. En av dem som klättrade upp i ett av träden och vägrade komma ner var Stig Beckman. I dag säljer han Situation Sthlm där Kungsträdgårdens tunnelbaneuppgång i stället hamnade.

Det var mitt i natten och den 25-åriga Stig Beckman låg och sov när telefonen ringde. "Det är dags nu!" sa personen i luren. Han slog sedan de telefonnummer som han hade åtagit sig att ringa på telefonlistan, till två äldre damer. Det är dags nu, sa han. Jag kommer, svarade båda och ringde i sin tur vidare till folk och telefonkedjan fortsatte att växa. Stig Beckman hoppade in i en taxi för att så snabbt som möjligt ta sig från Bromma till Kungsträdgården.

Det var det här han hade väntat på och befarat. Nu skulle de hundra-åriga almarna sågas ner, natten till 12 maj 1971. I flera månader hade diskussioner pågått om var Kungsträdgårdens tunnelbaneuppgång skulle hamna. Stockholmspolitikerna med socialdemokraten Hjalmar Mehr i spetsen beslutade att den skulle ligga mitt i parken, vilket också betydde att de 13 almarna skulle sågas ner.

– Det var ett idiotiskt förslag, helt vansinnigt att smälla upp en tunnelbanestation mitt i Kungsträdgården. Parken hade blivit fördärvad, säger Stig Beckman när han 45 år senare sitter och fikar vid Tehuset i skuggan av almarna.

– Jag har alltid ifrågasatt politiker, ibland har jag haft fel, men här var det så uppenbart för mig att de hade fel. Och jag blev oerhört taggad av alla andra som också protesterade, det var allt från knegare till direktörer. Det var ganska fantastiskt att enas kring en fråga så där.

Almstriden blev en symbol mot vad många ansåg som en förfulning av staden i samband med stora bygg- och rivningsprojekt. Det blev helt enkelt droppen för många.

Datumet för fällningen var hemligt och människor vaktade almarna i

TT/NHETISBYRÅN

skift. Vissa nätter sov Stig Beckman i en hängmatta mellan träden.

– Folk kom förbi och uppmuntrade oss och bjöd på kaffe och smörgåsar, minns han.

DEN DÅR NATTEN då telefonkedjan gick varm strömmade folk in till Kungsträdgården.

– En del kom cyklandes, en del sprang hit, säger Stig Beckman, som klättrade upp i ett av träden.

Polis var på plats och människor skrek åt männen med motorsågar.

– Jag var aldrig riktigt rädd för

NÄR JAG GÅR FÖRBI ALMARN IDAG KAN JAG KÄNNA MIG STOLT.

egen del, jag var mer rädd för hur det skulle gå för dem som var på marken, för polisen hade hundar och några blev bitna. Jag tänkte att nu hamnar jag väl i finkan, men det får jag väl ta då. Jag hade bestämt att om nån skulle klättra upp och försöka ta ner mig så skulle jag klättra så högt upp jag kunde.

Men de var ingen som klättrade upp, däremot satte en av männen motorsågen i trädet bredvid.

– Då var det faktiskt polisen som stoppade allt. De sa att de inte fick fälla träden, för att det sitter folk i dem.

Fällningen avbröts och efter en tid meddelade politikerna att almarna skulle stå kvar. I stället hamnade så småningom en tunnelbaneuppgång på Arsenalsgatan. Där tycker Stig Beckman att den ligger perfekt och det är där han i

dag säljer Situation Sthlm.

– När jag går förbi almarna i dag kan jag känna mig stolt. Jag var en liten del i länken, alla länkar är viktiga. Det blev ju som en armé.

Han tycker att vi ska vara rädda om Stockholms ursprung, men samtidigt acceptera att en stad måste utvecklas och förnyas – men då ska det göras på ett snyggt sätt.

Vad tycker du om Kungsträdgården i dag?

– Det är en av de vackraste parker vi har så centralt. Men det har blivit så mycket kommers här, folk ska kaka och dricka till svinpriser. Jag skulle vilja att folk bara satte sig med en matsäck och hade trevligt. Det här är en oas i Stockholm att umgås i tycker jag. En pärla i stan.

TEXT MARIA HAGSTRÖM
FOTO MAGNUS SANDBERG

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Uppgörelsen

● Vägen till himmelen är att först falla in i tillståndet där känslorna är enligt: lycka, glädje, gemenskap, i helhet med de närmaste, och de runtomkring.

Att alltid ha varandra, känna gemenskapens förtroende, ärligt vara himmelen.

Samvaron med sin kära alltid älskansvärt.

Helvetet är att vara varandra utan.

Skall vara ärlig in i det längsta och aldrig ljuga för dig du min kära.

KAPINJUS

Sveket mot mig själv

● En kopp te, en sista cigarett
En tanke om vänlighet, en vänlighet mot en annan

Där ett slags uppoffring blir till ett litet sår i min själ

Ett sår som kanske växer till tvivel på mig själv

Ett tvivel som förgrenar sig
Blir självförakt och ånger

En smärta som ropar på lindring, en lindring som ropar på mer

Som dagen efter lagts till min ånger

En lindring som skapar ett behov, ett behov av att alltid finnas med

Som vill ha mig i sitt grepp, älska mig till döds

Så det som från början
Från allra första början

Såg ut som en vänlig handling
Kanske var det. Kanske inte

Eftersom den förde med sig sveket mot mig själv

JAN WALLIN

Blomsterlandet.

● Det finns en liten tjuv här,
snodde mitt hjärta, själ och allt det där

Herre jävlar vilken atmosfär
En gul tulipan i blomsterlandet
"Snälla trädgårdsmästare, kom hit och sätt mig i vas

innan blågula kommer och det blir knas."

MAGDALENA 407

Ditt hjärtas värme

● Jag känner ditt hjärtas värme viskas intill mej.

Jag känner ditt hjärtas värme.

Även om elden kan vara outhärdlig, och känslorna där inne inte alltid kan formas på dina läppar, så känner jag dem. De dunkar tätt intill, värmer... Men vad är ett ord?

Vad är ett ord om ordet är sanning? Vad är en sanning om ordet är lag? Jag vill inte sära dig med någon annans sanning, inte heller med

någon annans tal. Att välja sina ord är inte alltid så enkelt, men jag vill känna mina ord medan de lämnar mina läppar.

Han ville känna sina ord medan de formades på deras läppar, men den tiden är förbi för oss nu. Jag vill bara få känna ditt hjärtas inre hetta mot mitt bröst. En dag kanske dina tankar rusar genom mina ord. Liksom min sång stillar din smärtas hav, och försar genom dina läppar.

Kanske vi två kan stilla orkanen på deras öknar, när vi kallar på andras sanning att skalla. Alla har vi ett sanningens ord innanför ben, cell och märg. Där vi föll, i vakuumets mystik, där vill vi skapa stilla musik, som får deras öron att skälva.

För när de ser in i hennes sannings etiska öga och hör deras sång och dina eldgnistors flamma, hör på dem kalla.

EMMA SÖDER

Vi som säljer tidningen är alla olika

● Jag säljer tidningen när det passar mig och det som jag tjänar gör jag av med på saker jag behöver. Det är många som köper tidningen och de är väldigt snälla, men jämfört med tidigare så är det skillnad för jag säljer mindre än förut.

Vissa köper alltid tidningen men vissa köper inte längre tidningen och jag vet inte varför och det vill jag veta. Jag är inte en sån som göra dumma saker, till exempel är påverkad eller så.

Jag vet att vissa personer har flyttat och att enstaka personer gått bort. Nånting jag märkt är att vissa människor inte ser oss som säljer tidningen som en fin människa. Jag anser att vi människor har skapats av samma kött och blod och vi har alla behov av samma saker och jag tycker att även om en person ska vara pilot, läkare, professor, statsminister eller tidningsförsäljare, då är vi samma människa oavsett vad man är. Det är omständigheter och olika situationer som gör att en människa kan bli olika saker.

De personer som räknar oss som mindre värda har fel, anser jag. Det kan finnas tidningsförsäljare som gör dumma saker ibland, men det betyder inte att alla vi försäljare är värdelösa. Vi är alla också samma människor som vilken människa som helst och kan behöva samma saker som alla andra människor.

Det har kommit en bok som

heter *Hemlös – med egna ord* och i den finns några texter av mig och om nån läser dem så kanske man kan tro att jag varit brottsling eller nåt sånt. Men jag har aldrig varit brottsling så de som läser det och tror det kan komma till mig så ska jag berätta vad jag menat.

Det står i boken att jag lärt mig gitarr. Ja, jag lärde mig spela gitarr när jag var tio år gammal och jag har gått musikkurs i Iran. Det var 1976, före revolutionen.

Varje människa från födseln till fullvuxen människa är samma människa som han eller hon varit. Men det är samhällets instruktioner eller kontakter och relationer som påverkar en människa, till och med klimatet. Det kan vara utbildningen och kulturen också. Det är klart att under många år, till exempel 20 år, då kan man förändras. Vissa personer är så dumma att om de inte sett nån på 20 år då kan de tro att det är samma person som för 20 år sedan.

Man föds och antingen man föds i en rik familj och har många möjligheter eller en fattig familj som kan missa många saker i livet. Men om man bor eller växer upp i ett bättre samhälle som klasskillnaderna är mindre då har man det lite bättre. Man kan under många år studera och lära sig och uppleva och förstå skillnaden mellan rätt och fel eller lögn och sanning.

AHMAD YADEGARI

Jag hör vad du säger

● – Vad är det med dig?

– Vet inte, men jag mår i alla fall skit, alltid något.

Ett leende frågetecken försöker hålla fast min blick, men mina ögon fokuserar lite överallt och kanske, kanske lite för mycket och för länge.

– Mår du dåligt? Är det något som hänt?

Vilka frågor, vilken ska jag svara på först? Jag sa att jag mår i alla fall skit, men jag känner i alla fall något.

In *Flames* formulerade det bra i *Disconnected* från albumet *A Sense Of Purpose – I feel like shit, but at least I feel something*. Känner verkligen så och har gjort ett tag, vet inte hur länge, alla dagar som gått faller sakta i glömska.

Vad svarar man på fråga två, har något hänt? Ingenting händer och då kan inget ha hänt. Allt bara är och var.

– Fråga ett har jag redan svarat på, och om något har hänt svarar jag antagligen inte.

Möter hennes blick, hon har redan dömt ut det jag sagt, hon säger "Jag hör dig".

– Förstår du vad och hur jag menar?

– Jag hör vad du säger.

Orden ekar i mitt huvud. Jag hör vad du säger.

JACK SATANIOS

KORT SAGT & POESI

Mjällskäll

● Jag har mjäll
Jag har fjäll
Och får skäll
Av en hund!?

KÄRRAN 105

Sex fot jord

● En ensam stad med ett namn
så kort
Uti tystnadens land, där så
långt, långt bort
Man vann ett slag, reste en mur,
byggde ett fort
av bruk och sten, en dyster dag
vid soldatens grav
Som ett fall uti glömska gjort
Föll så ned bland de dödas ben
Så varje dag i ur och skur min
stadsenklav i en fjärran stat
Ligger den soldat som kämpat
för armén
Soldat Envig, där i staden strid
uti landet Krig, vilar så i frid
Med dödens bleka grin, i evig tid
Hans sista ord: "Tiden gått så fort"
Och den blir så kort i sanktio-
nerat mord
Sedan glöms man bort under
sex fot jord

JAN WALLIN

COO PUBLIC DOMAIN

Solen kom i dag

● I går känns långt borta, för i dag
kom solen och smekte min kind.
Solen vi alla får livets energi av.
Jag ser ljusets liv, folket ler
och kanske kommer morgonda-
gen att ge oss mer till och med.
Till och med jag känner att
munnen min ler.

KÄRRAN 105

Tavlor jag ser på

● Jag sätter mig ned på stolen och
lyssnar – inte ett ljud. Tittar upp på
väggarna, på Lars konst från 1954.
Jag älskar hans verk, han var genuin,

äkta ut i fingerspetsarna.

Han emottog pris ur H.M.K Gustav
VI Adolfs hand, så fint skulle det vara.
Nu går jag och lägger mig.

LARS SUNDBERG

Vaknar vid nioslaget, går ut till
köket och fixar en smörgås och
mjölk, sätter på tv:n och tittar på
nyheterna. Sedan går jag ut och
handlar. När jag kommer tillbaka sät-
ter jag på musik – den här gången
blir det Prince, Paul McCartney och
David Bowie.

Nej det är dags att städa och
tvätta – jag dammsuger stora rum-
met, hej vad det går, och tvätten går
med rasande fart. Pust, puh!

Dags att äta något gott – köttbullar
med potatismos. Tittar på nyheterna
och läser samtidigt i tv-guiden att
Lars Lerin har fått en timme på SVT
1 *Mot kvällen upplysande*, det
måste jag se. Sedan blir det dags
att lägga sig, men först beskådar jag
Lars tavlor.

LASSE BQ

Flaskpost eller GPS

● Nu i den digitala värld vi lever i
kan man ju undra vilket av ovanstå-
ende som ställer till mest problem.
En skickad flaska kan ju gå sönder
och någon skära sig på skärvorna.
En GPS kan lämna fel koordinater
vilket kan innebära att om den inte
är rätt uppdaterad kan räddnings-
personal hamna mitt i en storm eller
bland klippor. Lika illa som att skära
sig på glasskärvor.

"Vad ska vi göra då?". Kanske är
det så enkelt som att börja hjälpa
varandra så att vi inte hamnar i
sådana nödsituationer. Försök bli
vänner med varandra, sluta kriga,
respektera varje människas tro utan
att försöka få någon att tro exakt
som din tro eller dina åsikter. Det är
ju det som gör skillnaden på att vi
är olika individer. Det skulle ju bli en
ganska beige värld att leva i om alla
hade samma synpunkter och åsikter
om allt.

Ta varandra i näven och sluta
gnälla om vem som har rätt eller fel,
visa mer empati och sunt bond-
förnuft.

DAGGE

Behovet är stort och du kan göra
stor skillnad i en ungdoms liv.

Bli en träningsfamilj!

Läs mer om hur och se filmen på:

www.attvarafamiljehem.nu/traningsfamilj

Eller ring 010-410 19 19.

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Märklig tyngd

● Hur kommer det sig att det är lättare att bära fem öl i magen än att bära fem öl i en påse?

DAGGE

Kärlek och krig

● Jag var en man i mina bästa år. Kärlek fanns i en tid så svår och den kvinna som jag älskade var förlorad, sen i vår.

Chefer kommer och chefer avgår. Bland jag undrar, men ej jag förstår.

Kärlek och krig.

Livet är en ändlös stig.

För i satan och helvete.

Jag bor i ett tält.

I skogsdungen.

Nära ett fält.

MARKKU

Satanistens morgonbön

● Det finns blott två sätt att göra saker på

Här vänligen observera, aldrig har jag fel

Bara att acceptera men tröga är en hel del

Som detta enkla ej förstå

Det ena det är mitt sätt

Det andra sättet fel

Och om jag mot all förmodan råkar ha fel, ja då

jag exempel statuerar

För då har jag rätt ändå

Hej tjolavippen, ja för satan, hej och hå

JAN WALLIN

Egentid

● Snart, om några veckor, får jag min efterlängtrade egentid samt semester utanför stan. En av mina trogna tidningsköpare frågade om jag vill bo i hennes kolonistuga.

Så härligt att lämna stan i någon vecka. Jag trivs i grönskan, i lugnet, i tystnaden. Kommer att må bra, få ny energi. Att få klippa gräs, vattna och rensa rabatter känns redan nu så lyxigt. Har gröna fingrar.

Naturen pratar sitt underbara språk och jag svarar med njutning och omvårdnad. Önskar alla en riktigt avkopplande sommar!

TARJA

En vecka på psyket

● När dörrarna stängdes bakom mig kände jag hur paniken steg. Då visste jag att det var kört. Minst tre månader fyllda av ständiga trakasserier, kaffedrickande och drogade ögonlock väntade.

Morsan hade bestämt sig för att jag var sjuk, och hennes ord var snutarnas lag genom läkarens order. Det spelade ingen roll att allt jag försökt göra var att flytta hemifrån. Eller att allt jag gjorde när de uniformklädda kom var att städa mitt rum medan jag packade ihop. För dem var denna 18-åring ett psykobryt redan innan de strömmade in. Men sjuk var jag inte, dock klart uppstressad av den negativa relation som var mellan mig och min mor.

Förut så frånvarande, nu så kontrollerande... Nu stod jag alltså där igen, innanför lås och bom. Med mörkrets ängel vinkandes på andra sidan bomdörren. Paniken skrek inuti, för jag visste, och när dörrarna stängdes bakom mig kom panikattacken. Jag försökte behålla lugnet medan jag gick genom den långa korridoren. Hjärtat slog hårt i halsgropen, och när jag kom fram till fönstret svämmade det över. Jag skakade i gallret och skrek åt en i personalen i parken nedanför att det var han som borde sitta inlåst och bli ippoppad piller, så

han fick veta hur det kändes...

Då hände det värsta, det som jag fruktat mest – tvångsstesolidspruta och isolering i bältesläggning... I tre dygn var jag nedsövd. När jag vaknade låg jag helt utan kläder i ett rum i en typisk skumgummisäng på psyket. Längst ner på kanten av vaddsängen satt överläkaren. Vem vet vad han och jag gjort med mig under nedsövningen? När han tog ner sin hand under täcket spred sig rädslan som höll mig tyst under resten utav vistelsen.

De följande tre dagarna vägrade jag ta så mycket som ett steg utanför mitt rum. Där ute skulle galenskapen börja igen. De skulle tvinga i oss slemmig mat, bitterstarkt kaffe och tabletter som gjorde det svårt att prata och bete sig normalt. Hungerstrejk och Pilates sounds better to me. Det skulle ändå ta minst två-tre veckor innan jag fick mitt första läkarsamtal. Medicinvägran skulle betyda provocering tills jag fick tuppjuck och sprutor hade tagits upp igen, eller så hade de hållit fast mig tills jag svalt pillren om jag så mycket som höjde rösten.

Pilates, situps, balett och handståendegang runt de fem kvadratmeter stora rummet. I 72 timmar höll det, innan jag tog det första steget ut i galenskapernas galenskap igen. Det

värsta var att all personal pratade över huvudet på oss, om de ens tilltalade oss. Förutom när de talade i bäbiston om telefonförbudet eller något liknande. Detta gjorde mig illamående.

Här var allas ögon riktade mot oss, jag kunde inte undgå medicinering. Jag damp ner i soffan vid ingångsslussen. Min första hungerstrejk hade varit mer lyckad – tre veckor, varpå jag skrevs ut strax efteråt. Nu hade jag failat, jag skulle bli som de som satt och pratade med sig själva, tvivlandes om de någonsin skulle kunna komma ur detta skådespel de slungats in i.

Längre ner i korridoren såg jag en gammal vän från första vistelsen komma dansandes emot mig. När hon satte sig bredvid mig i soffan sjönk hennes drogade ögonlock ihop. Hon lutade sig mot mig och fick fram ett sluddrigt: "Hej Emma min gamle vän". Varpå skötarna kom springandes emot henne skrikandes: "Sluta springa i korridoren!" varpå de gav henne en spruta och drog med henne till tvångsbältningsrummet. Hon och jag var en gång dansare... Och det är så jag försöker minnas den där korridoren, med den dansande vännen snurrandes fram och tillbaka.

EMMA SÜDERBÄCK

Min lilla dagbok

● Vaknar vid niotiden, och går ut i köket. Fixar en smörgås, mjölk, kaffe och går och sätter mig i fåtöljen och ser tv-nyheterna. Tittar åter på morbrors konstsamlingar, bra inspiration tycker jag. I går kom jag hem ifrån Sigtuna och Munkholmen där jag gjorde den här lilla tavlan, vad tycks? Kan det bli något av mig också?

LASSE BJ

DonkenDeals

2 för
20kr

Liten läsk

Cheeseburgare

Välkommen in till McDonald's® Södermalm!

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Beteende

● Dåligt beteende kan totalt förstöra ett fantastiskt yttre. Bra beteende omvänt, ett mindre attraktivt yttre blir vackert med ett bra beteende. Skulle vi vårda våra beteenden lika mycket som vårt yttre skulle det bli en bättre värld.

KERSTI

En hälsning

● Jag har en idé i min skalle, det kallas för inspiration och den går så här:
Gud som haver hemlösa kär
Varna oss för alla bluffare där
Vart vi än vår packning vänder
Sänd oss solen, en stråle i
sänder
Solen kommer, molnen går
Tack vår gud nu är det äntligen
sommar
Tillägnad alla hemlösa.
Amen.

MAGDALENA 407

Nytt husdjur

● Sitter utanför tältet. Får syn på en humla som är skadad, den kan inte flyga, annars pigg när den inte sover tolv timmar per dygn. Vi tog in den i förtältet och hämtade blommor, eget hus har den med, en gammal kaffemugg. Så man måste vara vaken när man går ut så man inte trampar på den. Vi kan bara gå ut en och en, annars ska den följa med. Den har nu bott hos oss i en vecka och vi hoppas att den snart flyger, det känns roligt när man kan hjälpa till.

406

En liten tanke bara.

● Nu har nolltoleransen även nått tobaksindustrin. Var och varannan svensk röker mentholcigg eller så kallade klickcigg. Och nu ska även de förbjudas enligt lag. Heja mellanmjölkens land, landet lätt och lagom.

JH

Ös med Sgt. Cyanide

SGT. CYANIDE

● De hade sin första spelning på Kafé 44 i april. Ett gig som gav bandet, publiken och mig mersmak.

Grabbarna är mellan 18 och 20 år och äger scenen redan nu. I slutet av maj antrade de Harry

B. James scen och i början av juni spelade de på Pet Sound Bar. De har alla varit med länge. De älskar det de gör. Det är högt. Det är hårdare rock'n'roll. Och de drar sig inte för att slänga in Motörheads oförglömliga låt, "Ace of Spades", mellan sina egna låtar som är förvånansvärt bra och förtjänar fler öron.

Brilje och Jonas gitarr, Felix bas, Martin trummor och Izzy sång – Sgt. Cyanide ska höras, ska ses, ska kännas. Deras glädje känns. De är värda 4 av 5, trots att de borde låtit bli att dricka öl innan min och publikens fest började.

JACK SATANIOS

En stad som sakta vaknar

● Gatan ligger asfaltsgrå, regnfuktig och bilarna står på rad. Fina, nya, en del säkert dyra. Läger märke till att de är slående lika varandra, stöpta i samma form.

Ser några tjejer och killar utanför entrén till den hipa nattklubben. De skrattar och kråmar sig och ingen utmärker sig mer än någon annan. Utom en som står på sidan om alla där ute. Hon håller koll, betraktar klungan. En drink i handen, en cigg i andra, hon utmanar inte de andra, hon flyter ovanpå, passar in mer än någon annan, en kameleont som är den hon vill vara för stunden.

Det är inte hon som håller sig en meter ifrån, det är de andra, de känner sig kanske hotade av hennes styrka. Hennes skratt får mig att skratta så högt att de tittar på mig. Jag blinkar och hon ser inte alls lika besvärad ut som hovet runtomkring.

Tack för ditt äkta skratt, det fyller mig med äkta glädje. Håll hovet kort och ditt skratt högt och ha ett underbart liv. Sorlet och musiken hörs inte längre, solen börjar stiga upp bakom horisonten, fåglar kvittrar, gatstenarna är daggfuktiga och magin är i gång.

Vy över Stockholm i soluppgång, en stad som sakta börjar vakna.

JACK SATANIOS

Den bittra verkligheten

● De senaste veckorna har flera utav mina vänner, samt bekanta, men även jag själv, råkat ut för stölder samt dåliga händelser.

En vän blev av med sin plånbok med ID, uttagskort och 1100 kronor plus telefonen. I och med att han bor i Göteborg innebar förlusten att han ej kan kontakta sina barn bland annat, och nu avvaktar han ett nytt uttagskort innan han kan ta sej hem.

En annan vän hamnade på Södersjukhuset efter olyckliga omständigheter, vilket nu efter en viss vistelse med ingrepp samt efter

observation nu om allt blev som planerat blivit utskrivet efter några dagar.

Med tydliga varningar om att han ej får bruka alkohol någon mer gång.

Själv blev jag av med alla mina kläder, förutom de jag hade på mej plus telefon samt bankomatkort.

En annan vän blev bestulen på sin mobil. Så såg vad man vill men den senaste tidens händelser påminner en om att livet inte alltid är lätt. Hoppas detta ej är en fortsatt trend.

KAPINJUS

JOCKE SÄBOM

● Under min Djurgårdspromenad någonstans mellan Biskopsudden och Waldemarsudde upptäckte jag denna vackra grind. I avsaknad av grindpojke la jag fem kronor på stolpen. Jag önskar alla läsare en glad sommar.

JOCKE SÄBOM

#NOFILTER

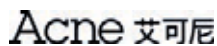
Följ en verkligare verklighet @situationsthlm

SITUATION
S T H L M

FÖRETAGSPRENUMERATION

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på denna sida? Kontakta oss:

Herman Sundgren (herman@situationsthlm.se), tel: 08-545 953 94

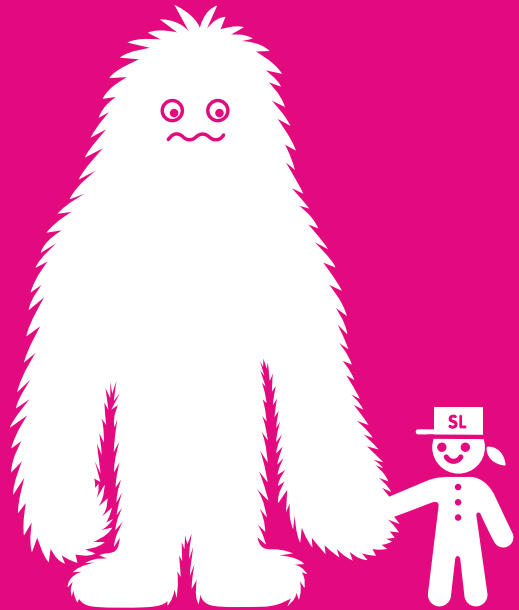

TRYGGARE RESA!

Alla ska känna sig trygga när de reser med oss, oavsett vem man är, vart man ska eller när man åker. Därför vill vi uppmärksamma dig på vårt trygghetsnummer 020-120 25 25. Trevlig resa!

TILLSAMMANS FUNKAR ALLTSAMMANS!

LYSSNA

I stället för recensioner – lite friare lyssningstips från redaktionen. Trevlig sommar!

CHRIS STONE

Grateful Dead

För att få tid lyssna sig igenom allt material som finns inspelat med Grateful Dead räcker det nog tyvärr inte med semester, man bör nog säga upp sig för att lösgöra den tid som krävs för en dylik expedition. För inget annat band har som Grateful Dead låtit fansen spela in alla konserter de någonsin genomfört – och underlättat för dem genom att inrätta speciella "Taper sections" där fansen kunde rigga sina bandspelare.

Bland Deadheads och andra

utvecklades under sjuttioalet en omfattande tapebytkultur där man bytte kassetter med varandra utan att ta betalt. Och bandet själva hade arkivarier som tog hand om och katalogiserade bandets egna inspelningar. Under sin 30-åriga karriär gjorde Grateful Dead ungefär 2 300 konserter, drygt 1 700 av dem finns i bandets arkiv.

Som då och då släpper något nytt.

För Grateful Dead är ett band som spelar musik gjord för att

lyssnas till live – de var en fantastisk samling musiker som kunde spela alla genrer av musik och som kunde låta sina låtar flyta ut och bli till helt olika versioner från en kväll till en annan.

En plats att börja lyssnandet är att klicka sig igenom "Complete Road Trips" där bland annat sju olika versioner av "Jack Straw" utspridda över 20 år visar vilket absolut förträffligt band Grateful Dead var.

ULF STOLT

Rättegångspodden

I stället för att läsa en sommardeckare, varför inte lyssna på lite av den kriminella verkligheten. I Rättegångspodden – säsong två började nu i juni – kan du lyssna till de autentiska ljudupptagningarna från rättegångar i samband med olika uppmärksammade rättsfall.

Som kidnappningen 2012 av en student i Uppsala. Eller mordbranden i Harry Scheins före detta villa. Eller bedrägerihärvan i Jämtland där en man och hans mamma under sju år lurar släkten på drygt 13 miljoner kronor. Hör de åtalades egna teorier, lyssna till förhören och åklagarnas bevis. Det blir inte obehagligare än så här. Än verkligheten.

ULF STOLT

Nej, "Nej"

Nej borde kanske ha varit ett bandnamn redan under sjuttioalets proggvåg, men den här stockholmstrion – Mirella Hautala, Björn Eriksson och Mimmi Skog – kämpar snarare med livets svårta än med kapitalism och kommersialism.

Att två basister och en trummis kan få något så mullrande nedstämt att svänga så pass mycket är märkligt. Att sången dessutom framförs på finska skrämmer kanske bort de sista personerna i publiken, men det förstärker samtidigt det orubbliga uttrycket i all dess obegriplighet.

Men för den som vill bli struken medhårs finns säkert en miljon band som är bättre lämpade för ändamålet.

DAVID BOGERIUS

Postiljonen

Den stockholmsbaserade svensk-norska trion Postiljonen bjuder in till en mystisk drömvärld. Ekande dov sång, avlägsen bas, fina melodier och då och då en saxofon eller syntigt åttiotal, allt inbäddat som i ett slags mjukt moln.

Deras drömpop gör sig allra bäst på deras första skiva *Skyer* från 2013. Postiljonen beskriver sig själva som nostalgiska drömmare och har sagt att deras musik ska passa till landskap, minnen och bilder.

Det gör den.

Den passar perfekt till roadtripe, som ett soundtrack till sommaren eller för svävande dagdrömmet i hängmattan.

MARIA HAGSTRÖM

UPPSAGD OCH KLAR

KADTAN

Linus Lutti hittade tillbaka från jobbet

HAN TAPPADE TRON på allt, kärleken, mänskligheten, livet i sig självt för en stund. Men nu är södermalmsbon Linus Lutti, 32, tillbaka med ny musik under sitt alias Little Children. Nya singeln "Tear Us Apart Again" är en utsökt aptitretare inför höstens fullängdsalbum.

– Efter några arbetslösa månader med många långa promenader och mycket tid över åt tankarna så upplevde jag nåt slags uppvaknande och kunde sätta ord på mina känslor. Det är det den handlar om, låten. Att tappa bort sig i den ständiga jakten på att "vara" nåt och i den helt tappa bort sig själv och försöka hitta tillbaka till den jag egentligen vill vara, säger Linus Lutti.

De mer lågmälda stämningarna, på låtar som bland annat använts i tv-serier som *30 grader i februari* och amerikanska långköraren *Greys Anatomy*, har fått ge plats för ett starkare uttryck som kan ge associationer till en grupp som Suicide. På "Tear Us Apart Again" bidrar dessutom Lina Högstrom från Skators med sin stämma.

Duetten "Traveling Through Darkness" med Titiyo från i fjol gav helt enkelt mersmak för att sjunga ihop med sångerskor. På det kommande albumet medverkar bland andra Naomi Pilgrim.

– Jag bestämde för att säga upp mig efter nio år på samma bartenderjobb och lämna tryggheten för att för en gång skull satsa på det jag verkligen tror på och älskar, säger Linus Lutti.

Måns Lundberg, som rosats för sitt arbete med exempelvis Håkan Hellström och Veronica Maggio, har producerat.

DAVID BOGERIUS

LÄS

I stället för recensioner – lite friare lästips från redaktionen. Trevlig sommar!

ÅTTONDE BOKEN EN REJÄL PJÄS

Harry Potter till Gamla stan

DEN 31 JULI släpps den åttonde berättelsen från Harry Potter-världen. Det är pjäsen *Harry Potter and the Cursed Child* som ges ut i bokform och trots att det är nio år sedan den senaste utgåvan trycks fansen finns kvar. Över 900 personer har redan meddelat via Facebook att de kommer till Science Fiction-bokhandeln i Gamla Stan för boksläppet som sker vid midnatt den 30 juli.

Utöver boken firas även Harry Potters och författaren JK Rowlings födelsedag och på programmet står bland annat en kostymtävling och en tipsrunda.

De Potter-diggare som föredrar den svenska översättningen, *Harry Potter och det fördömda barnet*, får vänta till oktober.

– Vi är så väldigt glada och stolta över att få ge ut den åttonde boken om Harry Potter. Det är många som väntat länge på att få läsa mer om "världens mest berömda trollkarl", säger Cecilia Knutsson, förläggare på Rabén & Sjögren.

Enligt ett pressmeddelande från JK Rowling är det tufft att vara Harry Potter i dag: "Han är en överarbetad tjänsteman på Trolldomsministeriet och pappa till tre barn i skolåldern. Pappa Harry kämpar med att inte låta det förflyta invadera nuet, samtidigt som hans yngsta son Albus tyngs av ett arv han inte vill ha. Då och nu flyter samman på ett olycksbådande sätt. Far och son blir varse en kuslig sanning: ibland dyker mörkret upp där man minst anar det."

Det stora intresset för boksläppet har skapat en viss oro hos de svenska fansen, men Science Fiction-bokhandeln meddelar att de kommer att ha öppet tills alla har fått en bok.

DAVID BOGERIUS

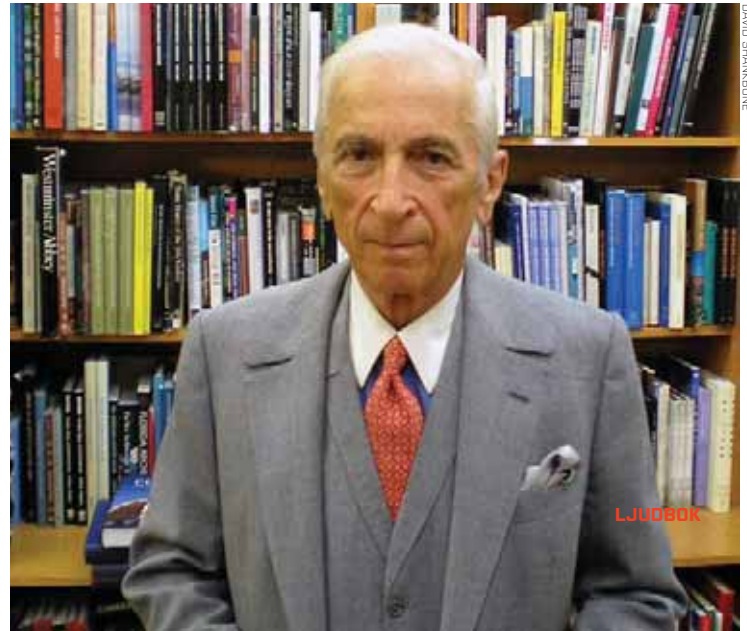
"Guy Talese är känd för sin noggranna research och långa arbetscykel med återkommande intervjuer"

Guy Talese

WEBSIDA En bra plats att börja läsa Guy Talese – en amerikansk journalist och författare som under mer än fem decennier skrivit något av det bättre man kan läsa vad gäller reportage, krönikor, intervjuer och artiklar – är på hans hemsida.

För varje journalist, så väl blivande som redan verksamma, borde det vara självklart att lyssna på exempelvis Dan Rathers intervju med Guy Talese där han berättar om sitt sätt att arbeta. Följ bara länkarna till intervjuerna, alla är värda att se.

Guy Talese är känd för sin noggranna research och långa arbetscykel med återkommande intervjuer med personen han porträtterar för

DAVID SHANKBONE

LJUDBOK

att sedan kunna skriva trovärdigt vad personen känner och tänker. Han skrev bland annat flera texter om boxaren Floyd Patterson – som Ingemar Johansson vann VM-titeln mot 27 juni 1959 – efter att ha bott med honom på träningscampen och löptränet med honom.

De senaste dryga 50 åren har Guy Talese bott i New York och staden har under hela hans karriär varit en viktig del av berättandet. I boken *New York – A Serendipiters Journey* samlar han korta texter om

människor i staden och villkoren de lever under: en massör som bär sin uppfällbara säng genom köksingången, en hisspojke som kan avläsa hur en recension ska bli genom att tyda recensentens ansiktsuttryck efter föreställningen.

Berättelser samlade under lång tid, vandrande runt sökandes efter någonting att skriva om.

Läs. Lyssna. Följ länkarna. Äventyret börjar här: randomhouse.com/kvpa/talese.

ULF STOLT

John Ajvide Lindqvist

Låt den rätte komma in

LJUDBOK Det blir väldigt speciellt när det är John Ajvide Lindqvists själv som har läst in sin egen, i dag klassiska, debutroman från 2004. Det är ju på sätt och vis huvudrollsinnehavaren Oskar som vi hör berätta.

Blackeberg kommer alltid att vara förknippat med vampyrer efter *Låt den rätte komma in* men egentligen är det de självbiografiska delarna

PRESSBILD

som gör historien så stark. Samtidigt som John Ajvide Lindqvist stundtals låter

fjompig och rejält tillbakalutad, är närvaron så påtaglig att man som lyssnare naglas fast tills det är snudd på omöjligt att slita sig.

Ja, det hände att jag åkte några tunnelbanestationer för långt när det var som mest spännande. Och jag kommer aldrig mer att bada på Ångbybadet.

DAVID BOGERIUS

Katarina Wennstam

DECKARE Ska man läsa deckare i sommar så ska man läsa Katarina Wennstams. De är inte bara spännande, de har alltid ett bakomliggande syfte – en vilja att förändra. Katarina Wennstam har stor kunskap om sexuellt våld och samhällets syn på kvinnors sexualitet, vilket hon

använde sig av i sin första deckartrilogi.

I romanen *Smuts*, sätter hon fokus på sexköparen och trafficking, i *Dödergök* finns hustrumisshandel och hedersvåld och i *Alfahannen* utövar en framgångsrik skådespelare sexuellt våld mot unga kvinnor.

Romanerna är intressanta, underhållande, hemska och framför allt viktiga. För som hon sa om *Smuts*: intrigerna är påhittade men inte innehållit. Det här händer på riktigt, är hennes budskap, hela tiden.

MARIA HAGSTRÖM

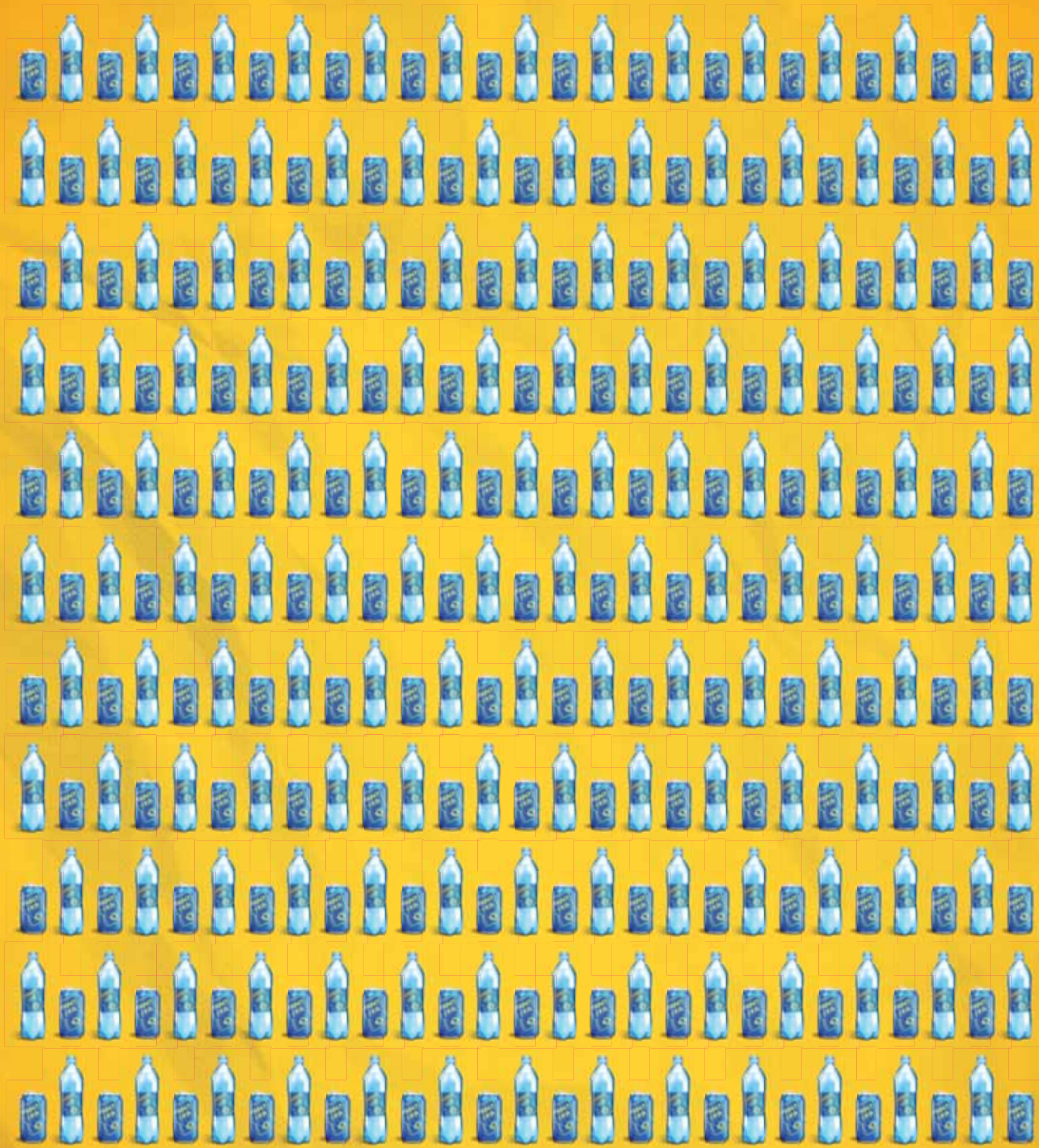

CAROLINE ANDERSSON

 NATURKOMPANIET

MALL OF SCANDINAVIA | TÄBY CENTRUM | SICKLA KÖPKVARTER | ODENGATAN 50
 SVEAVÄGEN 62 | HANTVERKARGATAN 38-40 | KUNGSGATAN 4 | KUNGSGATAN 26
 WWW.NATURKOMPANIET.SE

Har du mycket pant?

På våra pantmottagningar i Årsta, Frihamnen och Kungens Kurva kan du lämna in hela säckar med pant. Pantpengarna får du insätta på önskat bankkonto och du får naturligtvis samma ersättning som i butik.

Läs mer på www.pantamera.nu. Tack för att du pantar!

"Det här är så hjärtevärmade bra, så bra tempo i klipp och dialog, så fint skådespeleri, scenografi, musik och kostym"

OLAKLEBYRE

CHAPLINS POJKE TILLBAKA

PRESERUD

Klassiker åter på bio

FILM ÄR SOM bekant bäst på bio. Repertoaren visar aktuella filmer, men hur gör du om du vill se en klassiker i större format än din TV tillåter? Du går på Cinemateket eller hoppas på ett mirakel.

Nu verkar det miraklet ha inträffat för distributören NonStop kommer från och med juli börja visa klassiker på bio, klassiker som i moderna klassiker och riktiga klassiker.

Först ut i juli är *Orlando* från 1992 och *Querelle* från 1982, sedan gräver de sig djupare i filmhistorien och plockar upp Charlie Chaplins mästerverk *Moderna tider* från 1936, *Diktatorn* från 1940 och den äldsta, *Chaplins pojke* från 1921.

– Vi har plockat skatter ur filmhistorien som vi tror publiken vill se igen på bio, filmer som är ständigt aktuella och sätter så väl vår historia som vår samtid i nytt ljus. Filmer man vill se eller se om.

– Det är också vårt sätt att råda bot på den märkliga klassikermarknaden som har inträtt sedan dvd-marknaden började dala, säger Jakob Abrahamsson, vd NonStop Entertainment.

Längre fram kommer filmer av Fredrico Fellini, Werner Herzog, Robert Bresson, Ettore Scola och Mike Leigh.

HENRIK EMILSON

Kollektivet

★★★★ Det är sjuttioal i Köpenhamn och Erik och Anna besöker just den jättelika villa Erik fått ära av sina föräldrar. Han konstaterar snabbt att den är för dyr för dem att bo i, medan hon i tidens anda kläcker idén om att starta ett kollektiv. Det är inte svårt att hitta kandidater och rummen fylls på med liv och ja, det dricks Carlsberg och röks i varje scen och är riktigt danskt och gemytligt. Men säg den lycka

som varar för evigt.

När Erik blir kär i en av sina elever på Högskolan och kollektivet röstar in henne i gemenskapen blir det en komponent för mycket, trots den frigjorda eran.

Det här är en trygg leverans från regissören Thomas Vinterberg – han skrev manus till bland andra filmerna *Festen* och *Jakten* – som inte tar ut svängarna för mycket, även om boendesituationen skulle tillåta det.

Och som inte heller väjer för det lite klyschiga.

Men det gör inget för det här är så hjärtevärmade bra, så bra tempo i klipp och dialog, så fint skådespeleri, scenografi, musik och kostym att vi hänger med av bara farten. *Kollektivet* handlar om att kärleken övervinner allt oavsett konstellation.

Men kärleken kan också göra fruktansvärt ont när den försvinner.

HENRIK EMILSON

FILM

Sommaren '71

★★★★ Det är inte lätt att vara kär. Det är inte lätt att vara 23-årig bond-dotter på den franska landsbygden 1971 och kär i en kvinna. Livet för Delphine är komplicerat i så många lager, hon möter fördomar och gamla traditioner på alla nivåer.

I Paris träffar hon Carole som leder en grupp feminister och de blir nära. När Carole besöker bondgården blir det dessutom kulturkrock mellan storstad och småstad och pressen på Delphine ökar. Det hela blir mycket charmigt, men hela tiden med en underliggande smärta.

HENRIK EMILSON

Querelle

★★★★ Äntligen går det att se Rainer Werner Fassbinders märkliga sista film *Querelle* från 1982 på bio igen. Det är verkligen en film som gör sig bäst på stor duk i en mörk salong med sin pastelliga men dova färgskala, sin ständiga rök och uppenbara och stilsiterade dekorer.

Filmen, baserad på Jean Genets roman *Matrosen och stjärnan* som följer en landstigen matros – Querelle – och dennes utforskande av en bordells vindlande inre och sina egna sexuella lustar, var banbrytande och framgångsrik för sin tid.

HENRIK EMILSON

En vansinnig idé

★★★★ Det är dagsaktuellt även om det är en tillbakablick 35 år i tiden.

I Paris sprängs en bomb utanför den turkiska ambassaden. Bakom dådet ligger en armenisk terrorgrupp som vill hämnas turkarnas folk mord på armenierna i början av 1900-talet. Filmen följer den unge mannen med bomben, hans föräldrar som fått en fristad i Frankrike, men också det oskyldiga offret som råkar cykla förbi.

Bombmannen Aram tvekar hela tiden över hur långt han kan gå för att skipa den rättvisa han är ute efter i detta starka drama.

HENRIK EMILSON

Frøeheld

★★★ Trots att kriminalpolisen Laurel Hester både är kvinna och lesbisk har hon sina mestadels manliga och heterosexuella kollegors respekt. Så länge hon liksom inte gör en grej av det där med kärlekslivet. Men det gör hon.

När hon drabbas av cancer vill hon att hennes intjänade pensionspengar ska tillfalla hennes partner i arv, något som hade varit självklart i ett heterosexuellt förhållande. Hon vänder sig mot systemet och möter hårt motstånd, men får också oväntat stöd i kampen.

HENRIK EMILSON

FESTIVALERNAS FAVORITER

Lucy Mulloy

Kvinnligt fokus

I JULI BJUDS fem filmfestivaler in till Zitas festivalsommar. Festivalerna får varsin vecka att på var sitt tema visa fem favoritfilmer. Den fjärde veckan, 22-28 juli, är det Stockholms internationella filmfestival som visar film på temat "Kvinnliga regissörer".

– Det kan tyckas självklart men vi stöter fortfarande på föreställningar om att kvinnor bör göra en viss typ av film, vi håller naturligtvis inte med och valde dessa filmer som ett statement, kvinnor kan göra alla typer av film och de gör det jävligt bra, säger George Ivanov, programchef Stockholms internationella filmfestival.

Bland annat visas filmen *En natt i Havanna* av regissören Lucy Mulloy, som handlar om tre kubanska ungdomars planer på att fly till Miami, *Den tyske läkaren* av Lucia Puenzo, baserad på en sann historia om en tysk krigsförbrytare i Argentina på sextioalet och *Palio* av Cosima Spender, handlar om en hästkapploppning i Siena i Italien.

– Palio ger inblick i en spektakulär värld få känner till, korruption, tradition och ära ställs på sin spets i världens farligaste hästkapploppning, som hämtat från *Game of Thrones*, säger George Ivanov.

MARIA HAGSTRÖM

CARL TIBERG:

"Utanför staden finns förstäderna och utanför dem ligger förorterna."

CARL TIBERG DEBUTERAR med kriminalromanen *Döden stiger på vid Slussen*, den första delen i en trilogi. Men handlingen i del två och tre är inte riktigt klar ännu.

– *Döden stiger på vid Slussen* hade en schematisk översikt när jag började skriva, men ju längre in i boken jag kom desto mindre hade jag bestämt sen tidigare. I fallet med de två återstående delarna har jag fortfarande många öppna partier där det finns olika vägar att välja. Jag försöker skriva så att jag själv ska bli överraskad.

Länspolismästaren i boken heter Ernst Bohlin. Läger du stor vikt vid karaktärernas namn?

– Namnen är mycket viktiga för mig och jag går och grannar på dem under lång tid. Bra namn har med trovärdighet och identitet att göra. Vi människor förändras men våra namn och fingeravtryck förblir de samma. Jag vill helst att karaktärerna ska bli så äkta att man som läsare kan få lust att referera till dem som verkliga människor som man faktiskt mött. Vissa namn kom rätt fort på plats som Märit Axén, Bo-Erik Bylund, Lage Folkers, Pavan och Tarik Mijadeh. Andra namn har jag bytt flera

PRIVAT

gångar. Även en människa som bara figurerar en enda gång ska helst ha ett riktigt bra namn.

Är Stockholm en tacksam plats för handlingen i en kriminalroman?

– Ja, det räcker att ta ett steg utanför sin vanliga dagsrutt, så bjuder staden på något oväntat. Och utanför staden finns förstäderna och utanför dem ligger förorterna och ännu längre ut börjar landet. Samtidigt börjar landet också redan på Gärdet, i Nacka och i Gröndal. Stockholm är ett märkligt ställe. Jag har inte varit i någon stad som är lika häftigt belägen som denna vad gäller topologi, vatten och olika slags naturtyper. Till det kommer femhundra år av arkitektur och dessutom mänskligt liv i ytterligare minst femhundra år tillbaka. Tidsperspektiven är svindlande.

Du har bott i Stockholm sedan

1988. Vad har du för förhållande till staden?

– Nu efter snart 30 år här så har staden blivit en stor del av mitt liv. Människorna skapar Stockholm och staden skapar människorna. Det är nåt dubbelt i det där. Visst, staden är dess människor som man brukar säga, men överallt finns vatten, kobbar och berg som inte påverkats så mycket av oss.

– Jag tycker om att prata med folk och för varje år blir den här staden rikare på mänsklig erfarenhet. Mellan varven får jag ett stort behov av att lämna Stockholm och komma till lugnare platser i Medelpad, Jämtland och Småland. Jag behöver se nåt annat och ladda batterierna, också för att få perspektiv. Men efter en tid återvänder jag alltid till Stockholm ändå.

DAVID BOGERIUS

ZELDA AV LINA NEIDESTAM

DÅTID STHLM JULI 1929

200 VILLAÄGARE I Svampområdet i Enskede vaknar med vattenfyllda källare. Nattens skyfall fick kloakledningarna att täppas igen vilket resulterade i att vattnet rann tillbaka in i källarna. På sina håll står vattnet två meter.

Ett aeroplan stationeras i Hägernäs, avsett att verkställa sjuktransporter i Stockholms skärgård.

9 juli – dagen före invigningen – genomförs de första simhoppet från den nybyggda trampolinen på Eriksdalsbadet.

Extra banarbetaren Matteus Leonard Karlsvärd spränger av sig huvudet genom att stoppa en dynamitgubbe i munnen och tända på vid Kilaberg i Aspudden. Orsaken till självmordet är okänd.

Inför sprintertävlingarna på Sundbybergs idrottsplats avreser de tävlande 06.30 från Norra Bantorget, tävlingarna börjar 07.10.

Under en motorcykelfärd mellan Södertörns Villastad och Handen tappas en vit rävboa, god belöning utlovas upphittaren via en tidningsannons.

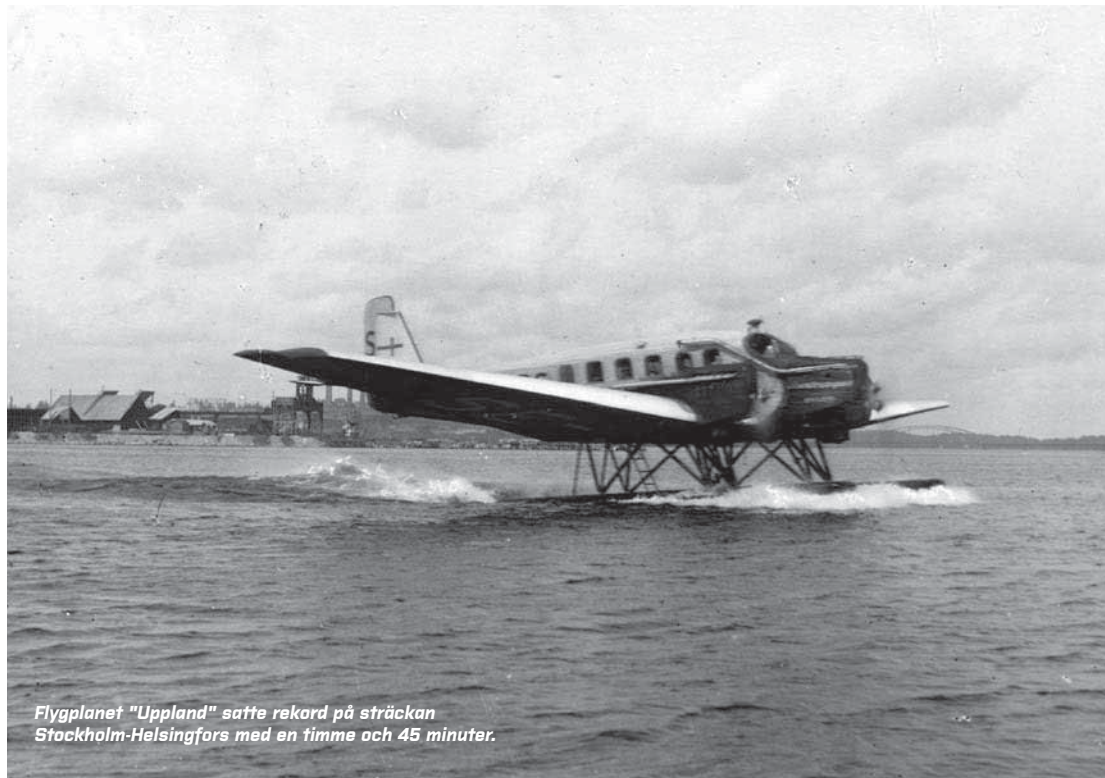
Magasin Perfekt på Sveavägen 96 säljer livmoderssprutor med stor boll för fem kronor, även sköljpulver och livmodersspeglar finns i lager.

STOCKHOLM STADS BEGRAVNINGSPLATSER är i uselt skick. En anledning kan vara att gravvårdaren till en familjegrav – de är inköpta på livstid – avlider "eller på annat sätt försvinner från kyrkogårdsnämndens räckvidd". "Vi slår av gräset på alla vanskötta gravar två gånger per sommar", berättar hr Viklund, förman Norra kyrkogården.

En 17-årig flicka räddas ur vattnet vid Kolbodarna på Kastellholmen. Hon kastade sig i vattnet för att ta livet av sig men räddades av förbipasserande. Det märkliga var att ambulansen anlände innan någon på land upptäckt den nödställda flickan.

Rekordet på Vasabron för passerande fordon per timme är 2 701.

Ågarna till Powers dansande elefanter på Gröna Lund meddelar att

Flygplanet "Uppland" satte rekord på sträckan Stockholm-Helsingfors med en timme och 45 minuter.

det blir en del nyheter i repertoaren under den korta tid som återstår av engagemanget.

Postsparbanken garanterar att tolv kronor insatta varje månad i 20 år kommer att ge en säker vinst med över 4 870 kronor. Räntesatsen på insatt kapital är 4 procent.

VITA SKUGGOR I SÖDERHAVET HAR VISATS PÅ PICCADILLY PÅ BIRGER JARLSGATAN 187 GÅNGER.

På Stalmästargården uppträder dagligen Jens Warny från Nimb i Köpenhamn med sin "Sfärofon – toner direkt ur luften" klockan 08.30, 09.30, 10.30.

Skurubrons skapare, direktör Axel Björkman, fyller 60 år.

Durant modell 66 och 70 har just inkommit till Svensons bilfirma. De är tystgående och fyrväxlade med trean och fyran direkta.

STADSMATCHEN I FOTBOLL mellan Stockholm och Göteborg skjuts till hösten då AIK meddelat att de inte ställer sina spelare till förfogande. Göteborgarna tycker inte det blir något sportsligt utbyte om inte AIK:arna är med.

Elin och Nils Bernmark får en dot-

tyska, ryska och "de hebreiska språken".

Många stöder på det kontinentala Solviksbadet. En kvinna förlorar underklänning och brosch, en annan både klänning, kombinationsstrumpor och skor och får ta sig hem i bara baddräkt.

Flygplanet "Uppland" sätter rekord på sträckan Stockholm-Helsingfors med en timma 45 minuter. Maskinen har åtta passagerare och en last på 300 kilo. Plus medvind.

Vita skuggor i Söderhavet har visats på Piccadilly på Birger Jarlsgatan 187 gånger. Filmen räknas som den största ljudfilmsuccén någonsin.

Grammofoncentralen säljer marknadens populäraste kvalitetsgrammofoner – Sterling 88 som kostar 85 kronor och Husbondens röst 101 som kostar 130 kronor. Båda går att köpa på avbetalning.

Partipriset på strömning är 40 öre.

ULF STOLT

JULI

1661

Stockholm Banco – föregångaren till Sveriges Riksbank – ger ut de första sedlarna i Europa.

1909

På Gärdet genomför fransmannen George Legagneux den allra första flygningen i Sverige.

1945

Per Albin Hanssons samlingsregering avgår och ersätts samma dag av en socialdemokratisk ministär.

BRILJANT:

Glassmakare

VÄLKOMMEN TILL
FRYST

DAGENS GELATO	
1	30
2	45
3	60
1/2 LITER	75
ESPRESSO	15/20
PPACCINO	27
FRYSTATTE	30

.....
René Falkarp och Kim-Benjamin Falkarp, mamma och son som tillverkar glass på FRYST på Kungsholmen.
.....

– Glass är det godaste som finns och vi jobbar som på ett bageri och gör all glass på morgonen. Är det dåligt väder jobbar vi med tyngre smaker som punsch eller rostade nötter och när det är fint väder blir det fler sorbeter med citron, blodgrape, jordgubb, hallon och melon. En sorbet som är otippat god är avocado, gul kiwi och banan.

– Vi testar oss fram till nya smaker och det gäller att få rätt konsistens på glassen och att skruva upp smakerna om det behövs, för mycket socker ger mjuk glass och för lite socker gör att glassen blir torr och inte håller ihop. Det finns tre smaker vi gör varje dag och det är choklad, saltlakrits och nån form av nötglass med pistage, hasselnötter eller mandel, sen blir det vad som faller oss in. En glass som gått bra sista tiden är den med rabarber och kardemumma.

– Vi använder levande råvaror och då och då kommer folk in med gåvor som rabarber, fläder, smultron och hjortron för att vi ska ha dem till glasstillverkningen. Alla som kommer hit kan också skriva sina önskemål på väggen om vilka nya smaker de vill att vi gör – det kan vara mazarin, äpple, vit persika, viol, sockerkakssmet, grevost, havannacigarr och omelett – vissa är mer på skämt. Men vi provar de som är möjliga och gör vartefter. Det är härligt att samarbeta med gästerna och vi vill att de ska vara glada och nöjda.

– Det är svårt att veta hur mycket glass som kommer gå åt under en dag. Kön kan ringla sig lång härutänför och vi har öppet till 18.00 eller så länge glassen räcker. Ibland är den slut redan halv fem, då är det bara att packa ihop för dagen.

– Jo, folk köper glass även på vintern, de kommer hit med mössor och vantar och är sugna på glass.

BERÄTTAT FÖR **GERD ERIKSSON**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

VI ÄR HAMMARBY!

**MISSA INTE NÄSTA HEMMAMATCH,
SKAFFA BILJETT PÅ HAMMARBYFOTBOLL.SE**

**HAMMARBY
FOTBOLL**

PÅ HÖRNET:

Wollmar Yxkullsgatan/Swedenborgsgatan

"Jag kommer från min kolonilott där jag sovit i natt"

NAMN: Emilia Forssell

YRKE: Docent i socialt arbete, jobbar på Ersta Sköndal högskola

ÅLDER: 53 år

BOR: Södermalm

Vart är du på väg?

– Jag kommer från min kolonilott där jag sovit i natt och nu ska jag in och köpa levainbröd här på hörnet. Det är lite dyrt, men passar bra till den grekiska middagen som jag ska ordna för mina söner i kväll.

Är det något speciellt ni ska fira?

– Ja, det är min födelsedag i dag. Jag gillar att fira så mycket som möjligt, det gäller att passa på när det finns anledning. Sen blir det kalas på lördag också med jordgubbstårta.

Har du önskat dig något speciellt?

– Nej, men jag tror att sönerna hittar på nån bra överraskning.

TEXT **GERD ERIKSSON**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

NALEN

ROSANNE CASH

ONS 24/8

THE SOUL COMPANY

FRE 9/9

THE JAYHAWKS

TOR 15/9

WOVENHAND

FRE 30/9

BODYFEST 2016

LÖR 15/10

LACUNA COIL

MAN 31/10

NOUVELLE VAGUE

LÖR 19/11

IAN HUNTER AND THE DIRT BAND

MAN 21/11

EINAR SELVIK

FRE 25/11

DAVID URWITZ

LÖR 26/11

REGERINGSGATAN 74. MER INFO OCH BILJETTER PÅ: WWW.NALEN.COM 2016

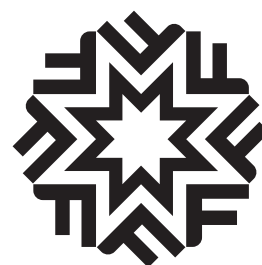

Bilden av Garbo

En unik samlingsutställning

Fotografiska presenterar stolt vad som antagligen är världens största privata samling av unika Garbo-fotografier. I utställningen *Bilden av Garbo* visas flera hundra fotografier av Greta Garbo från olika skeden av hennes liv och karriär. Studiofoton i silvergelatin, privata bilder eller prints för press där hon poserar tillsammans med dåtidens celebriteter. Många av fotografierna har tidigare aldrig funnits tillgängliga att beskåda.

T-bana Slussen, Stadsgårdshamnen 22 | Öppet sön-ons 9-23, tor-lör 9-01 | fotografiska.se

Fotografiska

PARTNERS

 Clear Channel

ineko

TELE2